

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Právnická fakulta

Katedra občanského práva

Diplomová práce

PŘEDBĚŽNÉ OPATŘENÍ

Zpracovala: Sandra Heltová

Plzeň 2015

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta právnická
Akademický rok: 2014/2015

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Sandra HELTOVÁ**
Osobní číslo: **R10M0054P**
Studijní program: **M6805 Právo a právní věda**
Studijní obor: **Právo**
Název tématu: **Předběžné opatření**
Zadávající katedra: **Katedra občanského práva**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Úvod
2. Historický vývoj institutu předběžného opatření
3. Úprava de lege lata
4. Komparace české právní úpravy se zahraničím
5. Návrhy de lege ferenda
6. Závěr

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

viz příloha

Vedoucí diplomové práce:

JUDr. Ing. Radka Zahradníková, Ph.D., LL.M.

Katedra občanského práva

Datum zadání diplomové práce: **26. března 2014**

Termín odevzdání diplomové práce: **31. března 2015**

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.
děkan

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.
pověřená osoba

V Plzni dne 30. června 2014

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci zpracovala samostatně, a že jsem vyznačila všechny prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpala.

Plzeň, březen, 2015

.....

Sandra Heltová

Poděkování:

Tímto bych chtěla poděkovat paní JUDr. Ing. Radce Zahradníkové, Ph.D., LL.M. za vedení diplomové práce, především za cenné rady poskytnuté v rámci konzultací.

Obsah

1.	Úvod	8
2.	Historický vývoj institutu předběžného opatření	10
2.1	Josefínský soudní řád z roku 1781	10
2.2	Exekuční řád, zákon č. 79/1896	11
2.3	Zákon o řízení ve věcech občanskoprávních, zákon č. 142/1950	11
2.4	Občanský soudní řád, zákon č. 99/1964	12
3.	Úprava de lege lata	14
3.1	Předpoklady pro nařízení předběžného opatření	15
3.1.1	Podmínky řízení	16
3.1.2	Účastníci řízení	18
3.1.3	Návrh na vydání předběžného opatření	19
3.1.4	Složení jistoty	24
3.2	Průběh řízení a rozhodování o návrhu	32
3.2.1	Lhůta pro rozhodnutí o návrhu	32
3.2.2	Jednání a slyšení účastníků	33
3.2.3	Rozhodnutí	37
3.3	Nařízené předběžné opatření	42
3.3.1	Obsah předběžného opatření	42
3.3.2	Uložení povinnosti třetí osobě	44
3.3.3	Povinnost podat návrh v určité lhůtě	45
3.4	Vykonatelnost a závaznost předběžného opatření	45
3.4.1	Vykonatelnost	45
3.4.2	Vyhlášení	46
3.4.3	Doručení	47
3.4.4	Závaznost	48
3.4.5	Následky nesplnění uložené povinnosti	48
3.5	Trvání předběžného opatření – zrušení a zánik	49
3.5.1	Zánik ex lege	50
3.5.2	Zrušení předběžného opatření	51
3.6	Náhrada škody a jiné újmy vzniklé předběžným opatřením	52
3.6.1	Odpovědnost za vzniklou újmu	52
3.6.2	Žaloba na náhradu škody nebo jiné újmy	52
3.7	Předběžná opatření dle zákona o zvláštním řízení soudním	53
3.7.1	Předběžné opatření ve věci domácího násilí	54

3.7.2. Předběžné opatření upravující poměry dítěte.....	58
3.8. Žaloba z rušené držby	63
4. Komparace české právní úpravy se zahraničím.....	66
5. Úprava de lege ferenda	69
6. Závěr	71
Resumé	73
Použité zkratky	74
Seznam použité literatury	75

1. Úvod

Jako téma své diplomové práce jsem si vybrala předběžné opatření z toho důvodu, že mne civilní právo procesní jako jedno z odvětví práva zajímá nejvíce a také z toho důvodu, že jsem se s předběžným opatřením setkala v praxi.

Institut předběžného opatření v civilním řízení je jedním z mnoho prostředků, jak může být zajištěna spravedlivá ochrana práv a oprávněných zájmů osob. Tento institut je zvláštní tím, že má zajistit okamžitou (ne však trvalou) procesní ochranu, kterou by nebylo možné s přihlédnutím k hrozící újmě zajistit klasickým způsobem.¹ Účelem předběžného opatření je zatímně upravit poměry účastníků, tedy reagovat na stav, z něž plyne nejistota v právních poměrech. Má poskytnout ochranu tomu, kdo o jeho vydání žádá, přičemž musí být respektována ústavní pravidla ochrany i toho, vůči komu předběžné opatření směřuje.² Tento institut také řeší situace, kdy je zde obava, že by výkon soudního rozhodnutí byl ohrožen.

Základními znaky, jak již z názvu a účelu tohoto institutu vyplývá, jsou předběžnost, dočasnost a zatímnost. Nelze proto připustit, aby na jeho základě byla práva dotčených osob omezena dlouhodobě či dokonce trvale, neboť předběžné opatření neslouží ke konečnému řešení sporů či jiných právních věcí. Ke konečnému řešení dojde až na základě soudního rozhodnutí v nalézacím řízení.³ Předběžné opatření by mělo vést k prevenci, aby již nadále nebyla narušována práva a nedocházelo například k větším škodám. Pokud dojde k vydání předběžného opatření, nelze na něj nahlížet jako na závaznou predikci budoucího rozhodnutí ve věci samé. Soud v nalézacím řízení může meritorně rozhodnout zcela odlišně. Mohla by zde vzniknout pochybnost, že tím dochází k porušení zásady předvídatelnosti. Tomu tak však není, neboť soud v řízení o návrhu na nařízení předběžného opatření na rozdíl od nalézacího řízení vychází ze skutkového stavu, který je pouze osvědčen a nikoliv dokázán.⁴

Hlavním cílem této diplomové práce tedy bude analyzovat institut předběžného opatření a navrhnout, jakým způsobem by se dala řešit

---

¹ Uzsák, M.: Právní úprava předběžných opatření v civilním procesu a některé úvahy se zřetelem k zákonu č. 59/2005 Sb., Právní rozhledy, 2005, číslo 9, s. 327

² Usnesení Ústavního soudu, sp. zn. III. ÚS 394/01, ze dne 12. 3. 2002

³ Jirsa, J. a kolektiv. *Občanské soudní řízení – soudcovský komentář – kniha 1*. 1. vydání. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, s. 434.

⁴ Svoboda, K., Šínová, R., Hamuláková, K. a kolektiv. *Obecná část a sporné řízení*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 122.

problematická ustanovení spjatá s tímto institutem. V souvislosti se zákonem č. 293/2013 Sb. bylo začleněno do občanského soudního řádu nové řízení o žalobě z rušené držby, které se velmi podobá právě institutu předběžného opatření. A proto dalším cílem této práce bude zhodnotit, jaký je vztah mezi těmito dvěma instituty.

Na začátku své práce nastíním stručný historický vývoj daného institutu na území dnešní České republiky od konce 18. století.

Dále navážu částí, ve které se budu zabývat současnou právní úpravou. Především se zaměřím na předběžná opatření obsažená v zákoně č. 99/1963 Sb., občanském soudním řádu. Budu pojednávat o řízení o návrhu na předběžné opatření, jakým způsobem se zahajuje řízení, co musí obsahovat návrh, jakým způsobem se postupuje. Budu se zde také zabývat problematikou související s prokazováním a osvědčováním skutečností a také s problematikou institutu jistoty. Rozeberu zde jednotlivé druhy předběžných opatření, o kterých je pojednáno v občanském soudním řádu. Zmíním se i o zániku, zrušení a výkonu předběžného opatření. Popíši, kdy dochází k jednotlivým situacím. Se zánikem a zrušením předběžného opatření je spojeno právo na náhradu škody a jiné újmy, o němž budu také pojednávat. Část práce věnuji předběžným opatřením, které jsou upraveny v zákoně o zvláštních řízeních soudních, zákon č. 292/2013 Sb. Zde se zaměřím na předběžné opatření ve věci ochrany proti domácímu násilí a na předběžné opatření upravující poměry dítěte. Zhodnotím změny, které přinesla tato nová právní úprava. Nakonec pojednám o již zmiňované žalobě z rušené držby.

Ve své diplomové práci bych se také ráda pokusila o komparaci české právní úpravy předběžného opatření s právní úpravou sousední Slovenské republiky.

Na závěr mé diplomové práce zhodnotím současnou právní úpravu předběžného opatření, shrnu problematická ustanovení a navrhnou vlastní řešení, která by mohla být pro tento institut vhodnější a efektivnější.

2. Historický vývoj institutu předběžného opatření

Předběžné opatření není mezi instituty civilního práva žádnou novinkou. Na našem území nalezneme o tomto institutu první zmínky již ke konci 18. století, kdy byl Josefem II. vydán Obecný soudní řád.

2.1 Josefínský soudní řád z roku 1781

Tato právní úprava byla přelomová, neboť překonala zbytky středověkého procesního práva. Díky moderním prvkům, které úprava obsahovala, platila po celé 19. století.⁵

Josefínský soudní řád poskytoval věřiteli k zajištění jeho pohledávky tzv. zajišťovací exekuci. Musely však být naplněny dvě podmínky. Za prvé, že pohledávka byla určena rozhodnutím soudu. Za druhé, že dané rozhodnutí ještě nenabývalo právní moci. Zajišťovací exekuce byla vedena podobně jako exekuce uhrazovací, jen s tím rozdílem, že získaný výtěžek byl složen do soudní úschovy.⁶

Dalším institutem, který sloužil k zajištění věřitelova práva, byl personální a reální arest, který mohl být využit ještě před zahájením nalézacího řízení nebo během takového řízení, ale jen za předpokladu, že dlužníkovu chování mohlo ohrozit budoucí exekuci.

Podstatou reálného arestu bylo omezení nakládat s předmětem sporu, kdy soud mohl nařídit prozatímní správu této věci nebo také mohl přikázat třetí osobě, přesněji dlužníkovi dlužníka, aby zaplatil pohledávku dlužníkovi. Za porušení povinnosti uložené soudem, mohl být uložen peněžité trest nebo vazba.

Personální arest spočíval ve vazbě dlužníka, který se jí mohl zprostit složením jistoty. Vazba mohla zaniknout několika způsoby. Jedním z nich je uplynutí doby. Personální arest mohl trvat maximálně šest měsíců. Další možností byl případ, kdy věřitel nepodal v určité lhůtě žalobu. Nebo také situace, kdy věřitel žalobu podal, ale byla zamítnuta. V těchto dvou případech měl dlužník právo na odškodnění za újmu, kterou osobním arestem utrpěl.⁷

---

⁵ Wintrová, A. a kolektiv. *Civilní právo procesní*. 6. aktualizované vydání. Praha: Linde Praha, 2011, s. 53.

⁶ Fiala, J. *Historický vývoj některých procesních principů, zásad a institutů civilního procesu*. 1. vydání. Praha: Acta Universitatis Carolinae, Universita Karlova, 1974, s. 79.

⁷ Fiala, J. *Historický vývoj některých procesních principů, zásad a institutů civilního procesu*. 1. vydání. Praha: Acta Universitatis Carolinae, Universita Karlova, 1974, s. 80.

2.2 Exekuční řád, zákon č. 79/1896

Na základě společenských a politických změn došlo k nahrazení Josefinského soudního řádu novými procesními předpisy. Byla to tzv. jurisdikční norma, dále civilní řád soudní, exekuční řád a zákon o organizaci soudní.⁸

V souvislosti s institutem předběžného opatření je důležitý především exekuční řád, který z Josefinského soudního řádu převzal zajišťovací exekuci. Ta mohla být nařízena jen na základě určitých zatímních exekučních titulů a musela zde být obava, že bude výkon uhrazovací exekuce ohrožen. Pokud se stal exekuční titul definitivním, zajišťovací exekuce se přeměnila na exekuci uhrazovací.⁹

Exekuční řád zavedl institut prozatímního opatření, které se již velmi podobá dnešní úpravě předběžných opatření. Prozatímní opatření sloužilo k zajištění nároku, který byl ohrožen. Nárok i jeho ohrožení musely být osvědčeny. Prozatímním opatřením mohla být například uložena povinnost složit movitou věc do úschovy nebo také určit výživu, kterou měl manžel poskytovat své rodině.¹⁰

Již v tomto období bylo pamatováno i na ochranu dlužníka. Soud mohl podmínit vydání prozatímního opatření složením jistoty. Stanovení její výše bylo ponecháno na úvaze soudce s tím, že jistota měla být přiměřená.¹¹

Po zániku Rakouska-Uherska byla tato právní úprava převzata a byla účinná i za období první republiky.

2.3 Zákon o řízení ve věcech občanskoprávních, zákon č. 142/1950

V padesátých letech došlo k vytváření nových právních předpisů, které byly založeny na socialistické koncepci, kdy základem je tzv. zásada materiální pravdy, která měla ideologickou funkci a to státní intervenci do řízení. Na základě

---

⁸ Stavínohová, J., Hlavsa, P. *Civilní proces a organizace soudnictví*. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, 2003. s. 28.

⁹ Fiala, J. *Historický vývoj některých procesních principů, zásad a institutů civilního procesu*. 1. vydání. Praha: Acta Universitatis Carolinae, Universita Karlova, 1974, s. 83.

¹⁰ Fiala, J. *Historický vývoj některých procesních principů, zásad a institutů civilního procesu*. 1. vydání. Praha: Acta Universitatis Carolinae, Universita Karlova, 1974, s. 84.

¹¹ Jirsa, J.: Předběžná opatření – účelná i zneužitelná zbraň, *Právní fórum*, 2009, číslo 9, s. 361.

této ideologie také došlo k celkovému zjednodušení řízení a to proto, aby bylo přístupnější občanům.¹²

Dne 25. 10. 1950 nabyl účinnosti zákon č. 142/1950, který opět upravil nalézací i exekuční řízení v jednom právním předpisu. Institut předběžného opatření byl zařazen do nalézací části, čímž došlo ke změně oproti předešlé právní úpravě, která tento institut řadila do exekučního řízení.

Soud mohl nařídít předběžné opatření jak na návrh, tak i bez návrhu, před i po zahájení řízení ve věci samé, stejně jako tomu je dnes. Řízení mohlo proběhnout bez ústního jednání, pokud to však bylo nutné, mohl soud provést šetření a vyslechnout účastníky.

Rozhodovalo se formou usnesení, ve kterém musela být mimo jiné stanovena lhůta, po kterou trvají účinky předběžného opatření. Pokud byl podán návrh na nařízení předběžného opatření před zahájením řízení, soud také určil lhůtu, do kdy má být podán návrh ve věci samé. Z předešlé právní úpravy byla převzata možnost, aby soud stanovil navrhovateli povinnost složit přiměřenou jistotu.

Zákon obsahoval demonstrativní výčet povinností, které mohly být uloženy, například aby poddlužník složil určitou částku peněz do soudní úschovy nebo aby odpůrce či třetí osoba něco konali nebo se něčeho zdrželi. Předběžné opatření mohlo být zrušeno na návrh nebo z úřední povinnosti.¹³

2.4 Občanský soudní řád, zákon č. 99/1964

Dne 1. 4. 1964 vstoupil v účinnost nový občanský soudní řád, který je platný a účinný dodnes, avšak byl mnohokrát novelizován.

Úprava předběžného opatření byla oproti předešlé právní úpravě velmi stručná. Řízení o předběžném opatření se zahajovalo jak na návrh, tak i z úřední povinnosti. Předběžné opatření mohlo být nařízeno před zahájením i po zahájení řízení ve věci samé. Dále zákon upravoval příslušnost soudu a vymezil účastníky řízení. Nevyžadoval se jejich výslech. Obsahem předběžného opatření mohli být obdobné povinnosti jako v současné době. V ustanovení § 77 OSŘ pak byl

---

¹² Wintrová, A. a kolektiv. *Civilní právo procesní*. 6. aktualizované vydání. Praha: Linde Praha, 2011, s. 53.

¹³ Srov. ustanovení § 219-226 zákona č. 142/1950 Sb., zákon o řízení ve věcech občanskoprávních

upraven zánik předběžného opatření. Zákon nijak neupravoval možnost uložení povinnosti složit jistotu.¹⁴

Tento institut nebyl před rokem 1989 příliš využíván, především z toho důvodu, že došlo k poklesu důvěry v soudní ochranu a problémy byly řešeny spíše před národními výbory. Ke změně došlo až v souvislosti s událostmi po roce 1989, kdy lidé získali majetek z restitucí, začali podnikat atd. A právě k ochraně svých soukromých práv začali využívat i institut předběžného opatření.¹⁵

Bylo nezbytně nutné reformovat právní úpravu civilního procesu. Reforma začala být uskutečňovaná prostřednictvím novel. K první změně došlo v roce 1995, kdy ustanovení týkající se tohoto institutu byly rozšířeny zákonem č. 238/1995 Sb. Na ni navazovaly další novely.¹⁶

---

¹⁴ Srov. ustanovení § 74-77, § 102 OSŘ ve znění účinném do roku 1995

¹⁵ Jirsa, J.: Předběžná opatření – účelná i zneužitelná zbraň, Právní fórum, 2009, číslo 9, s. 361.

¹⁶ Wintrová, A. a kolektiv. *Civilní právo procesní. 6. aktualizované vydání.* Praha: Linde Praha, 2011, 54 s.

3. Úprava de lege lata

Na území České republiky došlo k rozsáhlé rekodifikaci soukromého práva, která spočívala ve vytvoření komplexní právní úpravy soukromoprávních vztahů. Rekodifikace byla provedena několika právními předpisy, a to zejména zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, zákonem č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích a zákonem č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém. Všechny tyto předpisy byly vyhlášeny ve Sbírce zákonů dne 22. 3. 2012 a nabyly účinnosti dne 1. 1. 2014.

Výše uvedená komplexní rekodifikace soukromého práva si vyžádala nezbytnou harmonizaci i se základním procesním předpisem, jímž je zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád. Hmotně právní a procesně právní úpravy soukromého práva by měly být komplementární, tedy by se měly vzájemně doplňovat. Jinak řečeno procesní předpis musí být reflexí práva hmotného a také musí obsahovat všechny instituty umožňující soudní ochranu subjektivních práv a povinností upravených v soukromoprávních normách.¹⁷

Jako nejlepší řešení dané situace bylo rozdělení civilního procesního kodexu na dva samostatné právní předpisy, tedy na občanský soudní řád a zákon o zvláštních řízeních soudních. OSŘ upravuje výlučně sporná řízení a ZŘS nesporná řízení a jiná zvláštní řízení.¹⁸

Rekodifikace soukromého práva nebyla jediným důvodem pro vytvoření těchto dvou procesních předpisů. Mezi další důvody řadíme také historické souvislosti a porovnání se zahraničními úpravami vybraných států evropského prostoru, se kterými nás pojí historické konsekvence v oblasti práva a právní vědy, jako je například Německo a Rakousko. Dalším důležitým důvodem je také věcná rozdílnost mezi sporným a nesporným řízením.¹⁹

ZŘS je speciálním zákonem ve vztahu k OSŘ. Tento vztah je založen na principu obecné subsidiarity, kdy na věci, které nejsou v ZŘS vůbec upraveny,

---

¹⁷ Důvodová zpráva k zákonu č. 292/2013, o zvláštních řízeních soudních, ze dne 27. 2. 2013 [online]. 2013 [cit. 2014-20-11]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=931&CT1=0>.

¹⁸ Důvodová zpráva k zákonu č. 292/2013, o zvláštních řízeních soudních, ze dne 27. 2. 2013 [online]. 2013 [cit. 2014-20-11]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=931&CT1=0>.

¹⁹ Důvodová zpráva k zákonu č. 292/2013, o zvláštních řízeních soudních, ze dne 27. 2. 2013 [online]. 2013 [cit. 2014-20-11]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=931&CT1=0>.

se použije beze zbytku dosavadní úprava z OSŘ. Dále ustanovení § 1 odst. 3. ZŘS představuje tzv. zbytkovou subsidiaritu, kdy dochází k tomu, že vedle sebe stojí oba dva procesní předpisy s tím, že OSŘ upravuje celkově daný okruh záležitostí a ZŘS pouze doplňuje ty odlišnosti, které jsou typické pro ta konkrétní řízení upravená v ZŘS. Princip zbytkové subsidiarity se právě užije i ve vztahu k předběžnému opatření. To se řídí ustanoveními o předběžném opatření obsažených v OSŘ s přihlédnutím k odlišnostem stanovených v ZŘS.²⁰

OSŘ upravuje institut předběžného opatření v části druhé, která se nazývá činnost soudu před zahájením řízení, v ustanovení § 74 a následující. V části třetí, která se věnuje řízení v prvním stupni, upravuje tento institut ustanovení § 102.

ZŘS je rozdělen na obecnou část, která je společná všem řízením tímto zákonem upraveným, a zvláštní část, která se věnuje jednotlivým řízením, jenž jsou v ustanovení § 2 ZŘS taxativně vymezeny. V obecné části se institutem předběžného opatření zabývá ustanovení § 12²¹. Ve zvláštní části v hlavě páté je pak upraveno řízení ve věcech rodinněprávních. Do této části byla přesunuta předběžná opatření, která byla před rekonstrukcí obsažena v ustanoveních § 76a a § 76b²² občanského soudního řádu, známé jako předběžné opatření upravující poměry dítěte a předběžné opatření ve věci ochrany před domácím násilím.

3.1 Předpoklady pro nařízení předběžného opatření

Řízení, v němž je rozhodováno o nařízení předběžného opatření, je zahajováno na návrh. ZŘS však stanovuje i jiný způsob, tedy zahájení řízení i bez návrhu.

V souvislosti s tím, kdy je podán návrh na vydání předběžného opatření, rozlišujeme mezi předběžným opatřením vydaným před zahájením řízení ve věci samé (§ 74 odst. 1 OSŘ) a předběžným opatřením vydaným během soudního řízení ve věci samé (§ 102 OSŘ). Druhý typ předběžného opatření může být nařízen nejen v nalézacím řízení, ale i v odvolacím nebo dovolacím řízení^{23, 24}.

---

20 Wintrová, A., Macková, A. a kolektiv. *Civilní právo procesní – Část první: Řízení nalézací*. 7. vydání. Praha: Linde Praha, 2014, s. 358,361.

21 K tomu viz více v kapitole 3.7. Předběžná opatření dle zákona o zvláštních řízeních soudních

22 K tomu viz více v kapitole 3.7. Předběžná opatření dle zákona o zvláštních řízeních soudních

23 Věcně příslušným soudem k nařízení předběžného opatření podaného v průběhu dovolacího řízení je soud rozhodující ve věci v prvním stupni. (Srov. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 10. 2007, sp. zn. Nd 290/2007).

24 Svoboda, K., Šínová, R., Hamuláková, K. a kolektiv. *Obecná část a sporné řízení*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 123.

Příkladem předběžného opatření před zahájením řízení je situace, kdy zaměstnanec dostane výpověď a chce podat žalobu na neplatnost výpovědi z pracovního poměru. Poté však dojde k silniční nehodě. Zaměstnanec utrpí vážná zranění a nemůže pracovat. Aby měl alespoň nějaký příjem, podá zaměstnanec návrh na vydání předběžného opatření o poskytnutí alespoň části pracovní odměny.

Předběžné opatření vydané během soudního řízení lze demonstrovat na následujícím příkladu. Bývalá manželka podala návrh na vypořádání společného jmění manželů a současně s ním podala i návrh na vydání předběžného opatření, aby její manžel složil peněžitou částku do úschovy u soudu, neboť vybral všechny jejich peněžní prostředky a je gambler. Bývalá manželka má tedy obavu, že všechny úspory budou utraceny ještě předtím, než dojde k vypořádání společného jmění manželů.

3.1.1 Podmínky řízení

Aby mohlo být nařízeno předběžné opatření, musí být splněny určité podmínky. Mezi nejzákladnější patří pravomoc a příslušnost soudu. Tyto podmínky musí soud zkoumat hned po zahájení řízení jako první. Další dvě procesní podmínky se vztahující k právnímu principu *ne bis in idem* (ne dvakrát o tomtéž). Jedná se o překážku zahájeného řízení (tzv. *litispendence*) a překážku věci rozsouzené (*res iudicata*)²⁵.

Pravomoc a příslušnost

Zvláštní senát zřízený podle zákona o rozhodování některých kompetenčních sporů se zabýval otázkou pravomoci soudu k nařízení předběžného opatření a v odůvodnění rozhodnutí ze dne 16. 9. 2008 (sp. zn. Konf 41/2008) konstatoval následující: „*Pravomoc k nařízení předběžného opatření má soud tehdy, týká-li se návrh na vydání předběžného opatření věci, v níž je dána pravomoc soudu rozhodovat meritorně. Soud tedy musí o předběžném opatření rozhodnout vždy, má-li pravomoc rozhodovat o věci samé. Soud ale nesmí ukládat takovou povinnost, která nespadá do jeho pravomoci.*“²⁶

²⁵ Srov. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 2. 2007, sp. zn. 33 Odo 417/2005.

²⁶ Srov. Drápal, L., Bureš, J. a kolektiv. *Občanský soudní řád: komentář*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2009, s. 420.

Príslušným k nařízení předběžného opatření je tedy soud, který je příslušný k řízení ve věci samé. Při určení věcné příslušnosti budeme vycházet z ustanovení § 9 až 12 OSŘ. Věcně příslušný tedy může být v prvním stupni okresní i krajský soud. Nejvyšší soud je věcně příslušný jen v případě, stanoví-li tak zvláštní právní předpis. Místní příslušnost se pak určí podle ustanovení § 84 až § 89a OSŘ. Výjimky z určování příslušnosti tvoří předběžná opatření obsažená v ZŘS²⁷.

Při zkoumání příslušnosti by měl soud brát ohledy na účel předběžného opatření, především na poskytnutí rychlé, byť dočasné ochrany. Pokud soud dospěje k názoru, že není příslušným soudem, měl by jednat bezodkladně. Zákon sice nestanoví žádné lhůty k vyřešení dané otázky, ale v případě, že by byl postup soudu příliš zdlouhavý, ztratilo by předběžné opatření svůj smysl.²⁸

Překážka věci zahájené a věci pravomocně rozhodnuté

Litispence, nebo-li překážka věci zahájené, je upravena v § 83 OSŘ. Jedná se o situaci, kdy není přípustné, aby o téže věci probíhalo současně více řízení. Překážka věci pravomocně rozhodnuté, res iudicata, nastává v případě, kdy dojde k vydání rozhodnutí, které nabyde právní moci. Poté již nelze znovu danou věc projednávat (viz § 159a). Vznik těchto procesních překážek je podmíněn totožností věci, která spočívá v totožnosti účastníků a předmětu řízení.²⁹

V souvislosti s těmito tzv. negativními procesními podmínkami by mohla vyvstat otázka, zda-li se tyto podmínky vztahují i na institut předběžného opatření, a to především z důvodu, že se jedná o zvláštní institut, který má prozatímní charakter. Dalším důvodem je, že úprava předběžného opatření je zařazena do druhé části OSŘ a výše uvedené procesní podmínky jsou upraveny až v třetí části OSŘ, tedy až v řízení v prvním stupni. Tímto problémem se zabýval Nejvyšší soud, který ve svých rozhodnutích judikoval, že tyto překážky platí i pro řízení o návrhu na vydání předběžného opatření.³⁰

Stejnou otázkou se zabýval i Ústavní soud, který svým způsobem překážku res iudicata ve vztahu k předběžnému opatření modifikoval, neboť

²⁷ K tomu viz více v kapitole 3.7. Předběžná opatření dle zákona o zvláštních řízeních soudních

²⁸ Jirsa, J. a kolektiv. *Občanské soudní řízení – soudcovský komentář – kniha 1*. 1. vydání. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, s. 436.

²⁹ Křiváčková, J. a Bartoníčková, K.: *Problematické aspekty využití institutu předběžných opatření ve věcech péče soudu o nezletilé při změně poměrů*, Právní rozhledy, 2009, číslo 3. s. 102.

³⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 2. 2005, sp. zn. 29 Odo 762/2004 nebo Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 4. 2008, sp. zn. 29 Cdo 841/2007.

připouští, že navrhovatel může opětovně podat návrh na vydání předběžného opatření z téhož skutkového základu, jímž se domáhá uložení téže povinnosti. Musí být však splněna jedna podmínka, a to ta, že navrhovatel tento nový návrh opře o další skutečnosti, které mu v době zamítnutí původního neúspěšného návrhu nebyly známy, a zároveň tuto neznalost nezavinil³¹. Za další skutečnost lze považovat i dodatečně vypracovaný znalecký posudek, je-li k novému návrhu přiložen a vyplývá-li z něho přiměřenost návrhu na vydání předběžného opatření³².³³

O těchto překážkách nelze hovořit ve vztahu návrhu na vydání předběžného opatření a samotného návrhu na zahájení řízení, kdy vydané předběžné opatření nemůže být překážkou pro zahájení řízení, neboť zákon sám tyto situace připouští, dokonce ukládá povinnost navrhovateli podat samotný návrh v určité lhůtě, jinak předběžné opatření zanikne. Obdobnou situací je i vztah návrhu na zahájení řízení a návrhu na vydání předběžného opatření po zahájení řízení s ohledem na ustanovení § 102 OSŘ, kdy sám zákon tuto možnost připouští.

3.1.2 Účastníci řízení

Účastníky řízení jsou navrhovatel a ti, kteří by jimi byli, kdyby šlo o věc samu.³⁴ Ve sporném řízení jsou účastníky řízení žalobce, tedy ten, kdo podal návrh na předběžné opatření, a žalovaný, tedy osoba, která byla žalobcem označena v návrhu. *„Změna v okruhu účastníků v těchto věcech, tj. přistoupení dalšího účastníka a záměna účastníka je v řízení o předběžném opatření možná, avšak s ohledem na dobu, kdy má být o návrhu na předběžné opatření rozhodnuto nepraktická; z povahy řízení současně plyne, že k ní může dojít jen do vydání rozhodnutí soudem prvního stupně.“*³⁵ V případech předběžných opatření obsažených v ZŘS je okruh účastníků speciální.³⁶

Aby mohl být návrh na nařízení předběžného opatření projednán, musí být splněny určité podmínky i na straně účastníků. Jedná se o způsobilost být účastníkem a o procesní způsobilost.

³¹ Usnesení Ústavního soudu ze dne 14. 8. 2012, sp. zn. IV. ÚS 1422/12.

³² Usnesení Ústavního soudu ze dne 14. 8. 2012, sp. zn. IV. ÚS 1422/12.

³³ Svoboda, K. *Přehled judikatury ve věcech předběžných opatření*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s. 2013, s. 17-18.

³⁴ srov. ustanovení § 74 odst. 2 OSŘ

³⁵ Drápal, L., Bureš, J. a kolektiv. *Občanský soudní řád: komentář*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2009, s. 422.

³⁶ K tomu viz více v kapitole 3.7. Předběžná opatření dle zákona o zvláštních řízeních soudních

Způsobilost být účastníkem řízení má ten, kdo má právní osobnost; jinak jen ten, komu ji zákon přiznává. Procesní způsobilost se odvíjí od rozsahu svéprávnosti, neboť každý může samostatně právně jednat jako účastník v tom rozsahu, v jakém je svéprávný. Účastníci, kteří nemají procesní způsobilost, musí být i v řízení o předběžném opatření zastoupeni.³⁷

Účastník také musí být věcně legitimován. Věcná legitimace je stav, který vyplývá z hmotného práva a vypovídá o tom, zda účastníci řízení jsou skutečně nositeli práv a povinností, o nichž v řízení jde. Rozlišujeme mezi aktivní (na straně žalobce) a pasivní (na straně žalovaného) věcnou legitimací.³⁸

Nejvyšší soud se zabýval otázkou, zda-li je statutární orgán akciové společnosti pasivně legitimován v řízení o návrhu na vydání předběžného opatření. Konstatoval, že: „*Představenstvo akciové společnosti nemá právní subjektivitu (není právnickou ani fyzickou osobou), neboť je toliko jedním z orgánů společnosti. Usnesení, kterým bylo nařízeno předběžné opatření, ukládající povinnost představenstvu akciové společnosti jakožto orgánu právnické osoby, tedy nikoli samotné společnosti či snad členům jejího představenstva jako fyzickým osobám, je proto nevykonatelným soudním rozhodnutím.*“³⁹

Z uvedeného rozhodnutí jednak vyplývá, že nelze představenstvu akciové společnosti předběžným opatřením uložit žádnou povinnost a také, že nedostatek pasivní legitimace má za následek neúspěšnost návrhu.

3.1.3 Návrh na vydání předběžného opatření

Jak již bylo zmíněno výše, řízení, v němž má být vydáno předběžné opatření, se zahajuje na návrh. Výjimku představují některá řízení o předběžných opatření obsažených v ZŘS, které se zahajují i bez návrhu. Tento návrh musí obsahovat všechny zákonem stanovené náležitosti. Důsledkem neúplnosti návrhu by mohlo být jeho odmítnutí.

Náležitosti návrhu

Ustanovení zákona § 75 OSŘ uvádí následující náležitosti, které návrh na vydání předběžného opatření musí obsahovat:

- obecné náležitosti dle ustanovení § 42 OSŘ;

³⁷ Srov. ustanovení § 19 -22 OSŘ

³⁸ Wintrová, A. a kolektiv. *Civilní právo procesní*. 6. aktualizované vydání. Praha: Linde Praha, 2011, s. 137.

³⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 11. 2011, sp. zn. 29 Cdo 3631/2010.

- jméno, příjmení a bydliště účastníků (nebo údaje identifikující právnickou osobu);
- vyličení skutečností o tom, že je třeba, aby byly zatímně upraveny poměry účastníků, nebo že je tu obava, že by výkon soudního rozhodnutí byl ohrožen;
- vyličení skutečností, které odůvodňují předběžné opatření;
- jakého předběžného opatření se navrhovatel domáhá;
- listiny, jichž se navrhovatel dovolává.

ZŘS pak upravuje zvláštní náležitosti návrhů na vydání speciálních předběžných opatření jako je např. návrh podle ustanovení § 454 ZŘS.⁴⁰

Všechny návrhy musí obsahovat obecné náležitosti podání, a tedy i návrh na vydání předběžného opatření. Mezi tyto náležitosti patří: kdo činí návrh (kdo je navrhovatel nebo kdo podává návrh jako zástupce navrhovatele), kterému soudu je určen, které věci se to týká a co sleduje. Dále návrh musí být podepsán a datován. Povinnost podpisu a datování se nevztahuje na podání v elektronické podobě podle zvláštního právního předpisu. Pokud je navrhovatel zastoupen advokátem, může být podpis advokáta nahrazen otiskem podpisového razítka, jehož vzor však musí být u daného soudu uložen.⁴¹

Mezi zvláštní náležitosti návrhu řadíme identifikaci účastníků řízení. Návrh musí obsahovat jméno, příjmení a bydliště účastníků (obchodní firmu nebo název a sídlo právnické osoby, označení státu a příslušné organizační složky státu, která za stát před soudem vystupuje), popřípadě též jejich zástupců. Ve věcech týkajících se vztahů mezi podnikateli vyplývajících z podnikatelské činnosti musí návrh dále obsahovat identifikační číslo právnické osoby nebo fyzické osoby, která je podnikatelem.⁴²

Výjimku z výše uvedeného lze spatřovat v návrhu na vydání předběžného opatření po zahájení řízení. Tento návrh může být podán jako součást návrhu ve věci samé (tedy nalézá se na stejné listině) nebo je podán samostatně, nejdříve však v den, kdy byl podán návrh ve věci samé. Pokud je v takovémto návrhu

---

⁴⁰ Blíže viz kapitola 3.7.2. Předběžné opatření upravující poměry dítěte

⁴¹ Srov. ustanovení § 42 OSŘ

⁴² Srov. ustanovení § 75 OSŘ

na vydání předběžného opatření výslovný odkaz na návrh ve věci samé, stačí pak označit účastníky pouze jmény či firmou.⁴³

Při sepisování návrhu je důležité se zaměřit na tvrzení týkající se otázky, proč je třeba zatímne upravit poměry účastníků nebo proč je třeba poměry upravit tak, aby nemohl být ohrožen výkon soudního rozhodnutí. Navrhovatel musí uvést skutečnosti, z nichž plyne nutnost nařídit předběžné opatření, v druhém případě pak, v čem je spatřována obava, že bude ohrožen výkon soudního rozhodnutí. Příklad takové situace: Paní A půjčila paní B 400 000 Kč na základě smlouvy o výpůjčce, s tím, že jí je za půl roku vrátí. Poté paní B ztratila práci a dostala se tak do tíživé finanční situace. Paní B prokazatelně vlastní automobil a sbírku drahých obrazů, které začala rozprodávat. Paní A tedy spatřuje obavu v tom, že ji nebude moci paní B splatit vypůjčené peníze a proto je nutné zajistit majetek paní B, do doby, než bude rozhodnuto o žalobě.

Z návrhu na nařízení předběžného opatření před zahájením řízení musí být jasné, jakou žalobu hodlá navrhovatel po vyhovujícím usnesení podat, zda bude následovat žaloba na určení nebo žaloba na plnění. Také musí být patrné, že této žalobě bude pravděpodobně vyhověno. Teprve tehdy může soud při nařízení předběžného opatření navrhovateli uložit dle § 76 odst. 3 OSŘ, aby v určité lhůtě podal návrh na zahájení řízení, a tím tak byl spor mezi účastníky vyřešen definitivně.⁴⁴

Také pro určení příslušnosti soudu a pro posouzení, jestli předběžné opatření, které má být nařízeno, má vztah k věci samé, je důležité, aby bylo zřejmé, jakou žalobu má navrhovatel v úmyslu podat. Jednoznačně jde o nedílnou součást návrhu na vydání předběžného opatření, byť není v zákoně přímo stanovena.⁴⁵

Zákon dále stanoví, že z návrhu musí být patrné, jakého předběžného opatření se navrhovatel domáhá. V některých učebnicích je tato podmínka taktéž označována jako petit.⁴⁶ Tyto označení bych ale zcela neztotožňovala, neboť petit lze sice popsat slovy „musí být z něj patrné, čeho se žalobce domáhá“, ale taktéž

---

⁴³ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 30. 10. 2001, sp. zn. 7 Cmo 649/2001.

⁴⁴ Srov. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 21. 3. 2000, sp. zn. 7 Cmo 237/2000.

⁴⁵ Jirsa, J. a kolektiv. *Občanské soudní řízení – soudcovský komentář – kniha 1*. 1. vydání. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, s. 440.

⁴⁶ Srov. Wintrová, A. a kolektiv. *Civilní právo procesní*. 6. aktualizované vydání. Praha: Linde Praha, 2011, s. 327.

má být formulován jako návrh autoritativního výroku soudu⁴⁷. V souvislosti s tím bych chtěla zmínit ustanovení § 41 odst. 2, které stanoví, že úkony účastníků soud posuzuje podle obsahu. A tak tedy pokud navrhovatel popíše, sice složitě, ale přeci jen určitě, čeho se domáhá, měla by být tato podmínka splněna. Avšak beze sporu je, že návrh s petitum je přehlednější.⁴⁸

V návrhu tedy musí být stanovena jaká konkrétní povinnost má být soudem uložena, například, že má být něco konáno nebo něco strpět. Není však možné předběžným opatřením určitě právo deklarovat, jak rozhodl Krajský soud v Hradci Králové. V tomto případě okresní soud nařídil předběžné opatření, ve kterém oprávnil žalobce k provedení elektrické instalace v domě. Krajský soud na základě odvolání tento návrh zamítl a zdůvodnil, že se měla žalobci spíše uložit povinnost, jak přímo vyplývá ze zákona z ustanovení § 76 odst. 1 OSŘ.⁴⁹

Důležitou součástí návrhu jsou také listiny, jichž se navrhovatel dovolává. Tyto listinné důkazy jsou klíčovými důkazními prostředky, neboť soud v řízení o návrhu na vydání předběžného opatření neprovádí dokazování. Listinnými důkazy v příkladu, který je uveden na straně 21 mé práce, by byly smlouva o výpůjčce a inzerát na prodej automobilu a sbírky obrazů.⁵⁰

Vady návrhu

Řízení o návrhu na vydání předběžného opatření je zvláštním řízením, které má určité odlišnosti od klasického řízení. Jednou z těchto odlišností je i postup v případě výskytu vady návrhu. Pokud návrh neobsahuje všechny výše uvedené náležitosti nebo je nesrozumitelný nebo neurčitý, předseda senátu ho odmítne (výjimku tvoří speciální předběžná opatření obsažená v ZŘS). V běžném řízení by byl postup jiný, před odmítnutím by soud musel postupovat podle ustanovení § 43 odst. 1 OSŘ a vyzvat navrhovatele (žalobce) k odstranění vad a až v případě, že by vady nebyly odstraněny, by mohl být návrh odmítnut. Tato rozdílnost jasně vyplývá z nutnosti bezodkladně rozhodnout.

Toto striktní pravidlo odmítnutí návrhu bez dalšího je určitým způsobem zmírněno aktuální judikaturou, která říká, že soud může v případě pochybností

---

⁴⁷ Srov. Wintrová, A. a kolektiv. *Civilní právo procesní*. 6. aktualizované vydání. Praha: Linde Praha, 2011, s. 202-203.

⁴⁸ Jirsa, J. a kolektiv. *Občanské soudní řízení – soudcovský komentář – kniha 1*. 1. vydání. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, s. 440.

⁴⁹ Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 29. 12. 1994, sp. zn. 14 Co 847/94.

⁵⁰ Svoboda, K., Smolík, P., Levý, J., Šínová, R. a kol: *Občanský soudní řád. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 234.

o tom, že petit návrhu na vydání předběžného opatření je neurčitý, přihlédnout k návrhu jako celku, zejména k odůvodnění, a tím neurčitost odstranit.⁵¹

V praxi mezi nejčastější vady návrhu patří nepřesná formulace petitu, která není vykonatelná. Z návrhu pak není jasné, čeho se navrhovatel domáhá. Z rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové vyplývá, že petit nelze formulovat ani tak, že se žalovanému zakazuje disponovat s konkrétními nemovitostmi. Soud konstatoval, že daný petit je neurčitý, neboť pojem dispozice s věcí není zakotven v našem právním řádu a může být vykládán různým způsobem.⁵²

Mezi další časté vady řadíme nedostatečné vyličení rozhodných skutečností ve vztahu nutnosti zatímní úpravy poměrů a také neuvedení žaloby, která by následovala v případě úspěšnosti návrhu na vydání předběžného opatření.⁵³

O odmítnutí návrhu se rozhoduje usnesením. Výhodou je, že soud musí také i v tomto případě rozhodnout bezodkladně, tedy ve lhůtě 7 dní. Navrhovatel tak má možnost odstranit vytýkané chyby a podat návrh nový, aniž by byl ohrožen smysl předběžného opatření. Nejen proto musí toto usnesení obsahovat odůvodnění, ve kterém soud musí uvést, v čem přesně spatřuje vady návrhu. Nelze uvést v odůvodnění jen obecné formulace, jako je například: *Návrh je neurčitý, a proto jej musí soud odmítnout*. Soud musí rozepsat, v čem spatřuje neurčitost a vytvořit tak určitý návod, jak vady odstranit.⁵⁴

Proti usnesení lze podat opravný prostředek, a to odvolání. OSŘ v ustanovení § 210a připouští i autoremeduru, kdy soud 1. stupně, může změnit svoje rozhodnutí, ale jen v případě, že odvolání vyhoví v celém rozsahu. Odvolání tak může sloužit jako doplňující návrh, kdy navrhovatel může v tomto opravném prostředku doplnit vytýkané chyby.

Navrhovatel tedy má dvě možnosti, jak postupovat v případě vydání usnesení o odmítnutí návrhu. Může podat nový návrh, ve kterém již budou odstraněny vady vytýkané soudem. Nebo může podat odvolání, kterým vlastně doplní původní návrh. Dle mého názoru je lepším řeším první varianta, a to z důvodu rychlosti.

---

⁵¹ Srov. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 8. 2012, sp. zn. 21 Cdo 1708/2011.

⁵² Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 30. 9. 1994, sp. zn. 13 Co 696/94.

⁵³ Jirsa, J. a kolektiv. *Občanské soudní řízení – soudcovský komentář – kniha 1*. 1. vydání. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, s. 442.

⁵⁴ Jirsa, J. a kolektiv. *Občanské soudní řízení – soudcovský komentář – kniha 1*. 1. vydání. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, s. 442.

3.1.4 Složení jistoty

Jistota, někdy také označována jako kauce, slouží k zajištění náhrady škody nebo jiné újmy, která by vznikla předběžným opatřením.

Výše jistoty

Složení jistoty u předběžného opatření zavedla novela OSŘ provedená zákonem č. 59/2005 Sb. s účinností od 1. 4. 2005. Došlo tak k včlenění ustanovení § 75b odst. 1, které zavádí povinnost navrhovatele složit u soudu finanční jistotu ve výši 50 000 Kč, v případě obchodních věcí 100 000 Kč, spolu s podáním návrhu.⁵⁵ Zákon umožňoval osvobození od placení kauce, a to jak věcně tak i individuální osvobození. Byla zde však absence možnosti soudu ovlivnit výši kauce.

Uzákonění jistoty vyvolalo velkou vlnu diskusí, především jestli tím nedochází k faktickému odepření práva na spravedlivý proces z pohledu sociálně slabších jedinců. Touto otázkou se zabýval Ústavní soud, který shledal, že výše jistoty není nepřiměřená a odpovídá současné společenské situaci. Nelze ji tudíž označovat za překážku, která omezuje přístup k soudu. Dále také uvedl, že zákon výši jistoty moderuje tím, že vylučuje z povinnosti uhradit jistotu určité skupiny navrhovatelů, stejně jako některé návrhy, týkající se určité právní matérie.⁵⁶

Jako hlavní důvod zavedení jistoty bylo rozšíření případů, kdy jedinci institut předběžného opatření namísto své ochrany používali šikanózně ke škodě jiné osoby. To je umožněno povinností soudu rozhodnout o návrhu na vydání předběžného opatření bezodkladně, tedy co nejrychleji, a tím, že předseda senátu rozhoduje na základě skutečností a důkazů předložených navrhovatelem bez slyšení účastníků.⁵⁷

Výše uvedená novela byla vystavena mnohé kritice. Ta směřovala proti ustanovení, že jistota má sloužit k zajištění náhrady škody nebo jiné újmy, která by předběžným opatřením měla vzniknout. Argumentují tím, že předběžným opatřením nemusí škoda ani újma vůbec vzniknout a tudíž je složení jistoty bezúčelné. Dále spatřují nedostatek ve stanovení výše kauce. Ta by neměla být stanovena formálním způsobem, ale na základě soudcovského uvážení dle konkrétního případu. Jedině soudce může zohlednit, zda újma reálně hrozí

⁵⁵ Koukal, P.: Nová právní úprava předběžného opatření, Ad Notam, 2005, číslo 2, s. 66.

⁵⁶ Usnesení pléna ÚS ze dne 16. 5. 2006, sp. zn. Pl. ÚS 46/05.

⁵⁷ Usnesení pléna ÚS ze dne 16. 5. 2006, sp. zn. Pl. ÚS 46/05.

a v jaké výši.⁵⁸ Kritici se ohrazují i proti tvrzení, že kauce odradí navrhovatele, kteří mají úmysl poškodit protistranu, neboť stanovená výše jistoty neodradí od podání návrhu na vydání předběžného opatření za předpokladu, že škodlivý účinek předběžného opatření bude daleko přesahovat tuto částku.⁵⁹

I přes tyto kritiky však novela splnila svůj účel, a to ten, že došlo k poklesu počtu návrhů na předběžné opatření. Jak vyplývá ze statistiky Obvodního soudu pro Prahu 1, v roce 2004 bylo podáno 66 návrhů a v roce 2006 už jen 24 návrhů. Avšak těžko říci, jestli to bylo v důsledku zavedení institutu jistoty nebo z důvodu větší osvěty občanů ohledně institutu předběžného opatření.⁶⁰

Změnu ustanovení § 75b přinesla další novela OSŘ, a to zákon č. 218/2009 Sb. s účinností od 20. 7. 2009. Došlo tak k značnému snížení jistoty. Jistota v civilních věcech byla stanovena na 10 000 Kč, došlo tak ke snížení o čtyři pětiny, a v obchodních věcech byla kauce snížena na 50 000 Kč, tedy o polovinu z původní výše.⁶¹

Poměrně zásadní však byla změna, kterou přinesl zákon č. 69/ 2011 Sb., která umožňuje soudci stanovit doplatek jistoty a to v případech, kdy složená jistota zjevně nepostačuje k zajištění náhrady škody nebo jiné újmy.

*„Předseda senátu může vyzvat navrhovatele předběžného opatření k doplatku jistoty jak na návrh žalovaného či třetí osoby, která může být předběžným opatřením dotčena, tak i bez návrhu.“*⁶² Navrhovatel může být vyzván k doplatku jistoty ještě před nařízením předběžného opatření nebo i v případě, že předběžné opatření bylo již nařízeno a stále trvají jeho účinky. V druhém případě však může předseda senátu vyzvat navrhovatele ke složení doplatku jistoty jen na návrh toho, komu byla předběžným opatřením uložena povinnost.⁶³

Výše doplatku je zcela na uvážení soudce. V zákoně nenalezneme žádné omezení, které by stanovilo horní hranici výše jistoty, která nesmí být přesáhnutá. *„Při stanovení výše jistoty soud zvažuje, jaký dopad do poměrů povinného může mít nařízené předběžné opatření, zda byl před podáním návrhu odpůrce*

---

⁵⁸ Premus, R.: Nad novelou občanského soudního řádu aneb Komu slouží jistota, Bulletin advokacie, 2005, číslo 6, s. 33.

⁵⁹ Hrbek, J.: Ještě nad novelou o.s.ř. (jistota při předběžném opatření), Bulletin advokacie, 2005, číslo 10, s. 49.

⁶⁰ Jirsa, J.: Předběžná opatření – účelná i zneužitelná zbraň, Právní fórum, 2009, číslo 9, s. 361.

⁶¹ Jirsa, J. a kolektiv. *Občanské soudní řízení – soudcovský komentář – kniha 1*. 1. vydání. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, s. 445.

⁶² Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 4.5.2012, č.j. 3 Cmo 156/2012-303

⁶³ Zahradníková, R. a kolektiv. *Civilní právo procesní*. Praha: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. s. 173.

*navrhovatelem srozuměn, že může být předběžné opatření nařízeno, přibližně jaké náklady bude třeba vynaložit na splnění ukládané povinnosti a jaká škoda (jiná újma) může vzniknout.*⁶⁴

V současné právní úpravě je tedy stanovena jistota ve výši 10 000 Kč a ve věcech týkajících se vztahů mezi podnikateli vyplývajících z podnikatelské činnosti ve výši 50 000 Kč. S tím, že soudce může rozhodnout, ať navrhovatel složí doplatek dané jistoty, a to ve výši stanovené na základě uvážení soudce.

Dle mého názoru je výše jistoty adekvátní, není příliš přemrštěná, jako tomu bylo dříve. Předběžným opatřením dochází k řešení rozmanitých situací, kdy v některých případech může dojít ke vzniku velké škody a naopak v jiných případech vydáním předběžného opatření nehrozí žádná škoda. Proto přijetí novely, která umožnila zvýšení jistoty, je zcela zásadní. Jen soudce posoudí, jestli jistota není příliš nízká. Především v podnikatelské sféře, kde často docházelo ke zneužívání institutu předběžného opatření ke škodě druhé strany, pak může soudce doměřit adekvátně vysokou jistotu ve vztahu k možné škodě, a záškodníka odradit od tohoto jednání.

Co ale v případech, kdy nehrozí vznik žádné škody nebo hrozí jen vznik škody nepatrného rozsahu? Zákon obsahuje ustanovení, které umožňují osvobození od placení jistoty v konkrétním okruhu záležitostí, umožňuje také individuální osvobození. To však stále nezohledňuje situace, kdy osoba nesplňuje podmínky pro individuální osvobození a daná věc nespadá do okruhu osvobozených návrhů.⁶⁵

Osvobození od složení jistoty

Jak jsem se již zmínila výše, existují určité výjimky, kdy ke složení jistoty nemusí dojít. Tyto výjimky jsou stanoveny jak v OSŘ tak i v ZŘS.

OSŘ nevyžaduje složení jistoty v případech předběžného opatření ve věcech výživného, ve věcech pracovních, ve věcech náhrady újmy na zdraví. Dále pak pokud navrhovatel spolu s návrhem na nařízení předběžného opatření osvědčí, že jsou u něj splněny podmínky pro osvobození od soudních poplatků, nebo je-li tu nebezpečí z prodlení, v jehož důsledku by navrhovateli mohla

---

⁶⁴ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 4.5.2012, č.j. 3 Cmo 156/2012-303.

⁶⁵ Blíže viz kapitola 5. Úprava de lege ferenda

vzniknout újma a navrhovatel bez své viny nemohl jistotu složit. Tyto skutečnosti musí být taktéž osvědčeny.⁶⁶

ZŘS stanoví, že složení jistoty se nevyžaduje v případech, jde-li o předběžná opatření, která může soud nařídit i bez návrhu, a dále ve věci ochrany proti domácímu násilí nebo ve věcech výživného.⁶⁷

„Věcmi výživného podle OSŘ nemá zákon na mysli nejčastější případy vyživovací povinnosti mezi rodiči a nezletilými dětmi, protože ty jsou osvobozeny podle § 12 odst. 3 ZŘS. Má na mysli veškeré spory o určení výživného, tedy: řízení o určení zletilého dítěte, řízení o výživné nerozvedeného i rozvedeného manžela, řízení o určení výživného mezi ostatními předky a potomky a spor o příspěvek na výživu a úhradu některých nákladů neprovdané matce.“⁶⁸

Návrh na předběžné opatření ve věci pracovní je taktéž osvobozen od složení jistoty. Nejčastěji se bude jednat o návrh směřující k poskytnutí alespoň části pracovní odměny, jde-li o trvání pracovního poměru a navrhovatel ze závažných důvodů nepracuje. Od jistoty je také osvobozen návrh ve věci náhrady újmy na zdraví podle ustanovení § 2958 OZ.

Osvědčí-li navrhovatel soudu, že splňuje podmínky pro osvobození od placení soudního poplatku, je taktéž osvobozen od složení jistoty. Navrhovatel tak může učinit přímo v návrhu, kdy vylicí rozhodné informace, nebo si před podáním tohoto návrhu vyzvedne u soudu formulář pro potvrzení majetkových poměrů, který vyplněný přiloží k návrhu.⁶⁹

Ústavní soud řešil otázku, zda-li účastník musí dokládat, že jsou u něj splněny podmínky pro osvobození od soudních poplatků i tehdy, když byl tímž soudem již v souběžně probíhajících řízeních opakovaně od placení soudních poplatků osvobozen. Účastník v návrhu pouze uvedl, že je sociálně slabou osobou. Tuto skutečnost již nijak nedoložil, neboť předpokládal, že je tato věc zdejšímu soudu známa z předchozího rozhodování. Ústavní soud však s názory navrhovatele nesouhlasí a konstatuje, že právní předpisy takovýto postup nepředvídají, naopak osvědčení požadují. Dále konstatoval, že soudy rozhodují

---

⁶⁶ Srov. ustanovení § 75b odst. 3 OSŘ

⁶⁷ Srov. ustanovení § 12 ZŘS

⁶⁸ Jirsa, J. a kolektiv. *Občanské soudní řízení – soudcovský komentář – kniha 1*. 1. vydání. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, s. 447.

⁶⁹ Jirsa, J. a kolektiv. *Občanské soudní řízení – soudcovský komentář – kniha 1*. 1. vydání. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, s. 447.

velký počet případů a nemohou tak znát dopodrobna sociální poměry navrhovatelů.⁷⁰

Zda navrhovatel splňuje dané podmínky je pouze na úvaze soudu. Soud může přiznat jak úplné, tak i částečné osvobození. Soud vychází z majetkových i sociálních poměrů navrhovatele. Zkoumání majetkových a sociálních poměrů by mohlo v někom vzbudit pocit, že žádat o osvobození mohou jen fyzické osoby. Samozřejmě tomu tak není, neboť by tím byl narušen princip rovnosti účastníků a o osvobození tak mohou žádat i právnické osoby.⁷¹

Co se týče majetkových poměrů navrhovatele, soud přihlíží i k takovým majetkovým hodnotám, které aktuálně nelze zpeněžit, jako jsou například veřejně neobchodovatelné akcie.⁷² V souvislosti s daným tématem se Ústavní soud potýkal se zajímavou otázkou, a to zda by se měl být osvobozen od placení soudního poplatku podnikatel, který je ve ztrátách. Bylo shledáno, že navrhovatelův podnikatelský neúspěch nelze prostřednictvím tohoto institutu přenášet na stát.⁷³

Soud také zkoumá, jestli navrhovatel své právo neuplatňuje svévolně nebo zřejmě bezúspěšně.⁷⁴

Posledním případem, kdy lze osvobodit od složení jistoty, je situace, kdy navrhovatel bez své viny nemůže složit jistotu z objektivních důvodů a zároveň hrozí vznik prodlení, v jehož důsledku by pak mohla vzniknout újma. Má se na mysli majetková újma, ale může dojít například i k újmě na osobních právech. Příklad takové situace: Matka s dvěma dětmi, samoživitelka, má byt v nájmu. Žena podala návrh na předběžné opatření, aby jí nájemce nerušil v užívání věci, jenže všechny své úspory má v bytě, kam jí je zamezen přístup. Z těchto důvodů nemůže složit jistotu. Navíc má v bytě svůj notebook, ve kterém má uloženou svoji práci – auditorskou zprávu. Pokud práci neodevzdá v daném termínu, hrozí jí jednak majetková újma a také může být poškozena její dobrá pověst.⁷⁵

Soud o splnění podmínek pro osvobození od povinnosti složit jistotu nevydává žádné rozhodnutí. Situaci řeší jako otázku předběžnou. Jsou zde dva

---

⁷⁰ Srov. Usnesení Ústavního soudu ze dne 26. 2. 2008, sp. zn. I. ÚS 2300/07.

⁷¹ Wintrová, A. a kolektiv. *Civilní právo procesní*. 6. aktualizované vydání. Praha: Linde Praha, 2011, s. 303.

⁷² Srov. Usnesení Ústavního soudu ze dne 9. 5. 2007, sp. zn. IV. ÚS 63/2006.

⁷³ Srov. Usnesení Ústavního soudu ze dne 1. 8. 2011, sp. zn. I. ÚS 1426/2011.

⁷⁴ Srov. Usnesení Ústavního soudu ze dne 17. 1. 2011, sp. zn. I. ÚS 3124/2010.

⁷⁵ Jirsa, J. a kolektiv. *Občanské soudní řízení – soudcovský komentář – kniha 1*. 1. vydání. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, s. 448.

možné výsledky, buďto soud shledá, že podmínky jsou splněny a dojde k vydání předběžného opatření nebo dojde k odmítnutí návrhu z důvodů nesložení jistoty.⁷⁶

Splatnost jistoty

Jistotu musí navrhovatel splatit nejpozději ve stejný den, kdy podal u soudu návrh na nařízení předběžného opatření. Podalo-li návrh více osob, jsou povinni jistotu složit společně a nerozdílně. Jistotu musí navrhovatel složit sám, ze strany soudu nedochází k žádným výzvám k učinění tohoto úkonu. Pokud jistota složena nebude a ani nebude doloženo, že navrhovatel může být osvobozen od jejího placení, předseda senátu návrh bez dalšího odmítne.⁷⁷

Nejideálnější postup by měl být tedy takový, že dojde k podání návrhu na podatelně, poté by se měl navrhovatel odebrat do pokladny soudu a složit zde jistotu. Nechat si vystavit potvrzení, které následně donese zpět do podatelny, kde úřednice do daného spisu poznamená, že jistota byla složena.⁷⁸

Navrhovatel však nemá žádnou povinnost oznamovat soudu, že již jistotu složil. A je tak pouze na samotném soudu, jak si zabezpečí, aby informace o řádném a včasném složení jistoty byla doložena příslušnému soudci, který o návrhu na vydání předběžného opatření rozhoduje. Pokud však nedojde k předání této informace a soudce tak odmítne tento návrh, i když jsou splněny všechny podmínky, jedná se o projev svévole, kterým je porušeno právo na spravedlivý proces⁷⁹.

Avšak v dnešní době je daleko pohodlnějším způsobem platba přes internetové bankovníctví. Tuto variantu bude muset volit navrhovatel i v případě, že bude chtít podat návrh mimo pracovní hodiny podatelny. Navrhovatel však musí při takovémto způsobu platby pamatovat na to, že jistota je složena včas, pokud je v den podání návrhu již připsána na účet soudu. Nepostačí tedy, když bude platba tento den jen odepsána z účtu navrhovatele⁸⁰.

Jak již bylo zmíněno výše, ustanovení § 75b OSŘ jasně říká, že jistota má být složena nejpozději v den podání návrhu. Vzniká tak otázka, zda lze vydat předběžné opatření, pokud by byla jistota složena pozdější den, než byl podán

⁷⁶ David, L., Ištvanek, F., Javůrková, N., Kasíková, M., Lavický, P. a kol. *Občanský soudní řád. Komentář. I. Díl.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009, s. 318.

⁷⁷ Srov. ustanovení § 75b OSŘ

⁷⁸ Jirsa, J. a kolektiv. *Občanské soudní řízení – soudcovský komentář – kniha 1.* 1. vydání. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, s. 447.

⁷⁹ Nález Ústavního soudu ze dne 23. 11. 2010, sp. zn. IV. ÚS 518/10.

⁸⁰ Srov. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 20. 1. 2014, sp. zn. 4 Cmo 338/2013

návrh a zároveň dříve než soud o tomto návrhu bude rozhodovat. Při posuzování dané situace musíme také vzít v úvahu ustanovení § 75c odst. 4, které říká, že rozhodující pro předběžné opatření je stav v době vyhlášení (vydání) usnesení soudu prvního stupně.

Dle mého názoru by bylo nesmyslné, aby soud návrh odmítl, neboť z rozhodovací praxe Ústavního soudu jasně vyplývá, že „*Obecný soud není absolutně vázán doslovným zněním zákona, nýbrž se od něj smí a musí odchýlit, pokud to vyžaduje účel zákona, historie jeho vzniku, systematická souvislost nebo některý z principů, jež mají svůj základ v ústavně konformním právním řádu jako významovém celku – povinnost soudů nalézat právo neznamená pouze vyhledávat přímé a výslovné pokyny v zákonném textu, ale též zjišťovat a formulovat, co je konkrétním právem i tam, kde jde o interpretaci abstraktních norem a ústavních zásad. Při výkladu a aplikaci právních předpisů nelze pomíjet jejich účel a smysl, který není možné hledat jen ve slovech a větách toho kterého předpisu, v němž je třeba vždy nalézat i principy uznávané demokratickými právními státy.*“⁸¹ Proto nelze podlehnout formalistickému přístupu k danému ustanovení § 75b OSŘ. Soud by tedy měl při svém rozhodování brát v potaz účel daného institutu, a to nejen samotného institutu předběžného opatření, ale i institutu jistoty. Předběžné opatření má poskytnout dočasnou ochranu práv, která spočívá také v jejím rychlém poskytnutí. A zároveň aby tento institut nebyl zneužíván, je zde stanovena jistota. Ta také slouží jako náhrada škody nebo jiné újmy, která by vznikla v případě zneužití tohoto institutu.⁸²

V daném případě tedy ke splnění účelu jistoty došlo, a to tím, že v den rozhodování o návrhu je složena u soudu. Pokud by nebylo vydáno předběžné opatření, mohlo by však dojít k ohrožení samotného účelu tohoto institutu, tedy poskytnutí dočasné a rychlé ochrany práva. Samozřejmě v případě odmítnutí návrhu je možné podat návrh nový. V některých případech však nesnese ochrana práva odkladu a je nutno zasáhnout rychle. Případná časová prodleva by mohla mít za následek změnu situace a následná ochrana nově podaným návrhem by byla již zbytečná.

---

⁸¹ Nález Ústavního soudu ze dne 9. 2. 2012, sp. zn. III. ÚS 468/11

⁸² Srov. Hrnčířik, V.: Jistoty k zajištění náhrady škody a na náklady řízení, včetně problematiky jejich včasného, pozdějšího a pozdního složení, Právní rozhledy, 2013, číslo 21, s. 731.

Obdobným případem se zabýval Vrchní soud v Praze, který má totožný názor na věc, a to ten, že je přípustné, aby jistota byla složena později než-li v den podání návrhu.⁸³

Pokud předseda senátu shledá důvody pro zvýšení jistoty, vyzve navrhovatele bezodkladně, aby do 3 dnů složil doplatek jistoty ve výši, kterou stanovil. Lhůta 3 dnů je zákonnou lhůtou, neboť ji přímo stanoví zákon. Soud tedy nemůže danou lhůtu prodloužit, ale může prominout její zmeškání⁸⁴.

Vrácení jistoty

Jak již bylo zmíněno výše, jistota slouží k zajištění náhrady škody nebo jiné újmy, která by mohla vzniknout nařízením předběžného opatření. Mohou však nastat situace, kdy je postaveno najisto, že složená jistota nebude použita. Zákon rozlišuje dvě situace, kdy dochází k vrácení jistoty, a to případy, kdy k nařízení předběžného opatření nedošlo a případy, kdy naopak k nařízení předběžného opatření došlo.⁸⁵

Pokud byl návrh na nařízení předběžného opatření pravomocným usnesením soudu prvního stupně zamítnut, byl-li tento návrh pravomocně odmítnut nebo bylo-li řízení o tomto návrhu pravomocně zastaveno, pak je soud povinen neprodleně vrátit složenou jistotu. Jde o případy, kdy k nařízení předběžného opatření nedošlo a je tedy patrné, že žádná škoda nemohla vzniknout.⁸⁶

Za situace, že návrhu na nařízení předběžného opatření bylo vyhověno, musí soud dohlédnout na to, jestli nebyly splněny podmínky pro vrácení jistoty a v kladném případě je soud povinen vrátit složenou jistotu.

Pokud soudce nařídil předběžné opatření před zahájením řízení, musí také uložit navrhovateli, aby ve stanovené lhůtě podal u soudu návrh na zahájení řízení. Pokud v dané lhůtě žaloba podána nebude, předběžné opatření dle § 77 odst. 1 písm. a zanikne. Složená jistota pak bude vrácena navrhovateli, pokud však nebude užita k odškodnění osoby, proti níž bylo předběžné opatření vydáno.

---

⁸³ Usnesení Vrchního soudu v Praze dne 21. 9. 2011, sp. zn. 3 Cmo 246/2011.

⁸⁴ Zahradníková, R. a kolektiv. *Civilní právo procesní*. Praha: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. s. 158.

⁸⁵ Škárková, M. a kolektiv. *Občanský soudní řád s vysvětlivkami a judikaturou*. 4. aktualizované vydání podle stavu k 1. 9. 2009. Praha: Linde Praha, a.s., 2009, s. 136.

⁸⁶ David, L., Ištváněk, F., Javůrková, N., Kasíková, M., Lavický, P. a kol. *Občanský soudní řád. Komentář. I. Díl*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009, s. 318.

K vrácení jistoty dojde také, pokud nabyde právní moci rozhodnutí soudu o žalobě na náhradu škody dle ustanovení § 77a OSŘ, z něhož vyplývá, že jistota nebude užitá k uspokojení práva na náhradu škody.

Výše uvedené lze tedy shrnout tak, že soud jistotu vrátí až v okamžiku, kdy bude bezpečně zjištěno, že nebude použita k úhradě škody vzniklé v souvislosti s předběžným opatřením.

3.2 Průběh řízení a rozhodování o návrhu

V přechozích kapitolách jsem uvedla, jakým způsobem se zahajuje řízení, kdo je účastníkem, jaké podmínky musí být splněny atd.⁸⁷ V této části se budu zabývat postupem soudu po zahájení řízení.

Samotný průběh a rozhodování o návrhu na vydání předběžného opatření vykazuje řadu odchylek od nalézacího řízení například stanovení lhůty, ve které má být rozhodnuto, omezená aplikace zásady kontradiktornosti nebo také způsob zjišťování skutečností rozhodných pro nařízení či nenařízení předběžného opatření.⁸⁸

3.2.1 Lhůta pro rozhodnutí o návrhu

O návrhu na nařízení předběžného opatření rozhoduje samosoudce a v senátních věcech předseda senátu. OSŘ stanoví, že soud je povinen rozhodnout bezodkladně. Pokud nehrozí nebezpečí z prodlení (tento fakt by měl vyplývat především ze samotného návrhu) může být rozhodnuto až do uplynutí sedmi dnů poté, co byl návrh podán (tj. do konce sedmého dne). Lhůta sedmi dnů je až druhořadou lhůtou, na prvním místě je lhůta bezodkladná, to znamená, že jen ve výjimečných případech může být o návrhu rozhodnuto později.⁸⁹ K výkladu pojmu bezodkladnosti se vyjádřil Nejvyšší soud ve svém stanovisku ze dne 13. 6. 2007, sp. zn. Cpjn 19/2006, takto: „*O návrhu na předběžné opatření je soud prvního stupně povinen rozhodnout bezodkladně (§ 75c odst. 2, věta první, OSŘ), tj. v takové době, do jejíhož uplynutí nemůže dojít ke zmaření požadovaného*

---

⁸⁷ K tomu viz více v kapitole 3.1.1. Podmínky řízení a 3.1.3. Návrh na vydání předběžného opatření.

⁸⁸ Svoboda, K., Šínová, R., Hamuláková, K. a kolektiv. *Obecná část a sporné řízení*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 128.

⁸⁹ Škárková, M. a kolektiv. *Občanský soudní řád s vysvětlivkami a judikaturou*. 4. aktualizované vydání podle stavu k 1. 9. 2009. Praha: Linde Praha, a.s., 2009, s. 138.

předběžného opatření a ani k poškození práv, kterým má být nařízením předběžného opatření poskytnuta ochrana.“.

Sedmidenní lhůta je tzv. lhůta pořádková nikoliv propadná. Znamená to, že daná lhůta není procesní lhůtou jako takovou, neboť je adresována soudu. Případné pozdější rozhodnutí je platné a nedodržení lhůty by mohlo být posouzeno pouze jako disciplinární delikt soudce.⁹⁰

U zvláštních předběžných opatření jsou stanoveny lhůty jiné. Liší se podle naléhavosti případu.⁹¹

3.2.2. Jednání a slyšení účastníků

O návrhu rozhoduje soud bez nařízení jednání a bez slyšení účastníků. To v praxi znamená, že předem nikoho soud nevyrozumí a ani nezasílá návrh na vydání předběžného opatření odpůrci. Dochází tak, do jisté míry, k prolomení zásady rovnosti účastníků. Ústavní soud však shledal, že tato právní úprava je ústavně konformní a nelze brát rozhodnutí o návrhu na předběžné opatření bez nařízení jednání jako porušení čl. 38 odst. 2 LZPS⁹². Jednání většinou není možné nařídit z nutnosti bezodkladného rozhodnutí o návrhu, i když zcela není vyloučeno.⁹³

Pro předběžné opatření je rozhodující stav v době vyhlášení (vydání) usnesení soudu prvního stupně (§ 75c odst. 4 OSŘ). K jeho zjištění však soud neprovádí dokazování. *„Dokazování v procesním smyslu je postup soudu a účastníků, procesním právem zvlášť upravený, směřující k vytvoření potřebných skutkových poznatků o rozhodných skutečnostech.*“⁹⁴

O návrhu se tedy rozhoduje většinou na základě skutečností, které byly zjištěny z návrhu nebo z listin předložených navrhovatelem do doby vydání rozhodnutí o návrhu na nařízení předběžného opatření. Soud taktéž může přihlídnout ke skutečnostem, které jsou mu známy z úřední činnosti.⁹⁵

---

⁹⁰ Zahradníková, R. a kolektiv. *Civilní právo procesní*. Praha: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. s. 144,158.

⁹¹ K tomu viz více v kapitole 3.7. Předběžná opatření dle zákona o zvláštních řízeních soudních

⁹² Usnesení Ústavního soudu ze dne 21. 11. 2008, sp. zn. III. ÚS 2713/07.

⁹³ Jirsa, J. a kolektiv. *Občanské soudní řízení – soudcovský komentář – kniha 1*. 1. vydání. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, s. 454.

⁹⁴ Wintrová, A. a kolektiv. *Civilní právo procesní*. 6. aktualizované vydání. Praha: Linde Praha, 2011, s. 228.

⁹⁵ Svoboda, K., Smolík, P., Levý, J., Šínová, R. a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 241.

Přihlízejí soudy ke skutečnostem, které poskytl odpůrce? Na začátku této kapitoly jsem se zmiňovala, že návrh na vydání předběžného opatření není doručován protistraně. Ta ve většině případů ani netuší, že byl návrh u soudu podán. V praxi jsem se však setkala s případem, kdy navrhovatel, ještě před podáním návrhu na předběžné opatření, upozornil protistranu na eventuelní možnost podání návrhu na předběžné opatření, pokud protistrana dobrovolně nesplní požadovanou povinnost.

Protistrana se tak dozví o návrhu na předběžné opatření a může připravit vyjádření k danému návrhu a poskytnout soudu další poklady pro rozhodnutí. Dle mého názoru by se v takových případech měl soud danými poklady zabývat a zohlednit je. Avšak přístup soudu byl jiný. K daným podkladům od protistrany vůbec nepřihlížel. Tento postup podpořil i odvolací soud, který to odůvodnil takto: *„Jediným podkladem k posouzení důvodnosti navrženého předběžného opatření jsou údaje a informace obsažené v návrhu a v listinách předložených navrhovatelem (dle § 75c odst. 1), soud na jejich základě - aniž by vůbec umožnil druhému účastníku se k nim vyjádřit nebo přednést vlastní tvrzení a návrhy - zkoumá, zda jsou splněny podmínky a předpoklady pro nařízení předběžného opatření.“*⁹⁶. Tím dle mého názoru byla porušena zásada rovnosti stran. Je zřejmé, že soud musí rozhodnout ve velmi krátkém časovém úseku, avšak tato podmínka by neměla odůvodňovat to, že soud bude přihlížet jen k podkladům od navrhovatele.⁹⁷

Prokazování a osvědčování skutečností

Předběžné opatření bude nařízeno, pokud bude prokázáno, že je třeba, aby byly zatímně upraveny poměry účastníků, nebo že je tu obava, že by výkon soudního rozhodnutí byl ohrožen, a jestliže budou alespoň osvědčeny skutečnosti, které jsou rozhodující pro uložení povinnosti předběžným opatřením (§ 75c odst. 1).

Zákon rozlišuje dvě kategorie tvrzených skutečností – jedna musí být prokázána a u druhé postačí alespoň osvědčení. Z dikce zákona tedy vyplývá, že osvědčení je založeno na menším stupni poznání.

---

⁹⁶ Viz. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 30. 5. 2014, sp. zn. 3 Cmo 69/2014.

⁹⁷ Více viz kapitola 5. Úprava de lege ferenda

Prokázání důvodnosti nařízení předběžného opatření spočívá v tom, že tvrzené skutečnosti musí mít soud za zjištěné, postavené najisto. Navrhovatel musí soud o nutnosti vydání předběžného opatření přesvědčit.⁹⁸

Potřeba zajištění zatímní úpravy poměrů účastníků musí být vždy naléhavá a při posouzení její existence vychází soud vždy z konkrétních okolností. Například potřebu naléhavé zatímní úpravy poměrů účastníků nelze dovodit jen z obavy navrhovatele, že pokud budou moci vlastníci s nemovitostí disponovat, bude mu znemožněno dokázání zhodnocení daných nemovitostí, které měl po určitou dobu v nájmu a které v tu dobu zhodnotil stavebními pracemi, v budoucím sporu o bezdůvodné obohacení⁹⁹.

Obava z ohrožení výkonu soudního rozhodnutí může spočívat například v jednání dlužníka. Navrhovatel nemusí prokazovat konkrétní způsob jednání, který by měl směřovat k znemožnění uspokojení případné pohledávky žalobce. Postačí prokázání obavy, že by takto mohl žalovaný postupovat.¹⁰⁰ „*Kdyby bylo požadováno více než prokázání odůvodněné obavy, mohlo by vydání předběžného opatření prakticky ztratit jakýkoli význam.*“¹⁰¹

V souvislosti s prokazováním důvodnosti vydání předběžného opatření pro obavu, že by výkon soudního rozhodnutí byl ohrožen vyvstává otázka, zda-li je nutná existence rozhodnutí, které by mohlo být podkladem pro výkon rozhodnutí.

Co se týče návrhu na vydání předběžného opatření po zahájení řízení, je odpověď dána již v samotném zákoně, neboť je zde stanoveno: je-li po zahájení řízení obava, že by výkon rozhodnutí v řízení posléze vydaného mohl být ohrožen (§ 102 OSŘ). Ze zákona tedy vyplývá, že dané rozhodnutí existovat zatím ani nemůže.

Jak je tomu však s existencí rozhodnutí u návrhu na předběžné opatření před zahájením řízení ve věci samé? Z judikatury i z odborné literatury vyplývá jednoznačný názor, že musí existovat rozhodnutí, které bude podkladem pro výkon rozhodnutí. Jen výjimečně, za mimořádných okolností případu, lze nařídit předběžné opatření pro obavu, že by byl ohrožen výkon rozhodnutí, které doposud nebylo vydáno a ani nebylo zahájeno řízení, ve kterém by bylo možné

⁹⁸ Škárová, M. a kolektiv. *Občanský soudní řád s vysvětlivkami a judikaturou*. 4. aktualizované vydání podle stavu k 1. 9. 2009. Praha: Linde Praha, a.s., 2009, s. 138.

⁹⁹ Viz Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 14. 4. 2000, sp. zn. 21 Co 154/2000.

¹⁰⁰ Viz Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 11. 1. 2012, sp. zn. 23 Co 6/2012.

¹⁰¹ Viz Nález Ústavního soudu ČR ze dne 10. listopadu 1999, sp.zn. II. ÚS 221/98.

takovéto rozhodnutí vydat.¹⁰² Příkladem je situace, kdy nevydáním předběžného opatření dojde k mimořádnému tíživému následku s ohledem na enormní hodnotu majetku, který má být zajištěn.¹⁰³

„Osvědčení nebo-li také zdůvodnění znamená, že daná skutečnost nemusí být striktně dokázána, ale postačí, pokud se bude jevit soudci dostatečně pravděpodobná vzhledem ke všem souvislostem případu.“¹⁰⁴

Z dikce zákona plyne, že se osvědčují ostatní skutečnosti podstatné pro rozhodnutí. Na rozdíl od dokazování není zapotřebí, aby byly osvědčeny všechny rozhodné skutečnosti, ale jen ty hlavní. Tím se má na mysli zejména hmotně právní nárok, který je nebo bude předmětem meritorního řízení.¹⁰⁵

Ústavní soud ve svém rozhodnutí judikoval povinnost navrhovatele předběžného opatření, aby s podáním návrhu také osvědčil přiměřenost omezení odpůrce, zejména jestli užitek navrhovatele z předběžného opatření není ve zjevném nepoměru s nepříznivou situací, která předběžným opatřením může vzniknout odpůrci¹⁰⁶.

Skutkové okolnosti vznesené v odvolacím řízení

Dle § 75c odst. 4 je pro rozhodnutí o předběžném opatření rozhodující stav v době vyhlášení (vydání) usnesení soudu prvního stupně. Ve vztahu k odvolacímu řízení to znamená, že dané ustanovení zakazuje soudu přihlížet k jiným důkazům a skutečnostem než k těm, které byly známy soudu prvního stupně v době rozhodování, pokud rozhoduje o odvolání proti meritornímu rozhodnutí o návrhu na předběžné opatření.

Tento názor zastal i Ústavní soud ve svém rozhodnutí ze dne 7. 4. 2005, sp. zn. II. ÚS 362/04, kdy vyřkl, že lze přihlídnout pouze ke skutečnostem, které byly osvědčeny nebo prokázány do doby, než soud prvního stupně rozhodl o daném návrhu. Nové skutečnosti nemohou být předmětem prověřování ani v řízení před odvolacím soudem.

---

¹⁰²Srov. David, L., Ištvanek, F., Javůrková, N., Kasíková, M., Lavický, P. a kol. *Občanský soudní řád. Komentář. I. Díl.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009, s. 320.

¹⁰³ Viz Usnesení Městského soudu v Brně ze dne 17. 7. 2001, sp. zn. 1 Nc 55/2001.

¹⁰⁴ Wintrová, A. a kolektiv. *Civilní právo procesní. 6. aktualizované vydání.* Praha: Linde Praha, 2011, s. 228.

¹⁰⁵ Škárková, M. a kolektiv. *Občanský soudní řád s vysvětlivkami a judikaturou. 4. aktualizované vydání podle stavu k 1. 9. 2009.* Praha: Linde Praha, a.s., 2009, s. 137.

¹⁰⁶ Srov. Usnesení Ústavního soudu ze dne 3. 6. 2004, sp. zn. II. ÚS 537/03.

Na základě výše uvedeného rozhodnutí lze v ustanovení § 75 c odst. 4 spatřovat jakousi koncentraci řízení. Nejen navrhovateli, ale i odpůrci je odepřeno, aby v odvolacím řízení uváděl další okolnosti. Tento názor byl však dalšími rozhodnutím Ústavního soudu překonán¹⁰⁷. Především z toho důvodu, že se dostával do rozporu s principem rovnosti zbraní, neboť tím docházelo k značnému znevýhodňování odpůrce. Byla tedy připuštěna možnost, aby odvolací soud přihlédl k okolnostem, které dokládá odpůrce i po vynesení rozhodnutí soudem prvního stupně.¹⁰⁸

3.2.3. Rozhodnutí

Odmítnutí návrhu

O předběžném opatření rozhoduje soud usnesením. V případě, že návrh na předběžné opatření neobsahuje všechny náležitosti nebo je nesrozumitelný či neurčitý, bude takovýto návrh odmítnut.¹⁰⁹

Návrh bude odmítnut i v případě, že nebude složena jistota dle ustanovení § 75b odst. 1 OSŘ. Soud ke složení jistoty navrhovatele nevyzývá. Pokud sám nesloží jistotu nebo neosvědčí splnění podmínek pro osvobození od jejího placení, návrh bude bez dalšího odmítnut. Proti tomuto rozhodnutí lze podat opravný prostředek. Pokud soud odvolání v celém rozsahu vyhoví, může toto usnesení změnit dle § 210a OSŘ přímo soudem prvního stupně.¹¹⁰

Usnesení o odmítnutí návrhu je rozhodnutím procesním, kterým není rozhodováno o věci samé. Po nabytí právní moci daného usnesení je řízení skončeno. Nedochází však k vytvoření překážky *res iudicata* a navrhovatel může znovu podat stejný návrh, o kterém může být vedeno nové řízení.¹¹¹

---

¹⁰⁷ Srov. Usnesení Ústavního soudu ze dne 24. 7. 2012, sp. zn. II. ÚS 2485/11.

¹⁰⁸ Svoboda, K. *Přehled judikatury ve věcech předběžných opatření*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s. 2013, s. 42.

¹⁰⁹ Blíže viz kapitola Návrh na vydání předběžného opatření – Vady návrhu

¹¹⁰ David, L., Ištvanek, F., Javůrková, N., Kasíková, M., Lavický, P. a kol. *Občanský soudní řád. Komentář. I. Díl*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009, s. 317.

¹¹¹ Zahradníková, R. a kolektiv. *Civilní právo procesní*. Praha: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. 245 s.

Zastavení řízení

V souvislosti se zastavením řízení o předběžném opatření se přiměřeně použijí ustanovení části třetí OSŘ.¹¹² K zastavení řízení dochází v důsledku nedostatku podmínek řízení, které nelze odstranit, například pravomoc a příslušnost soudu nebo překážka věci zahájené.

Jak vyřešit otázku ohledně nedostatku podmínek řízení, které lze dodatečně odstranit v souvislosti s řízením o návrhu na předběžné opatření? Vzhledem k charakteru daného řízení by tímto postupem mohlo dojít k průtahům a poskytnutí rychlé ochrany by tak mohlo být zmařeno, což je nežádoucí. Tento názor podporuje i postup soudu při výskytu vad v návrhu na vydání předběžného opatření, kdy vadný návrh je odmítnut bez dalšího.¹¹³

Také při zpětvzetí návrhu soud vydá usnesení o zastavení řízení. Na základě charakteru předběžného opatření, především jeho zatímnosti, nemůže mít objektivně vzato žalovaný žádný zájem na tom, aby v řízení bylo pokračováno, a tak při zpětvzetí návrhu není jeho souhlasu zapotřebí.¹¹⁴

Stejně tak jako usnesení o odmítnutí návrhu je i usnesení o zastavení řízení procesním rozhodnutím, které nezakládá překážku věci pravomocně rozhodnuté.¹¹⁵

„Meritorní“ rozhodnutí

Soud rozhoduje o návrhu usnesením i v případě, pokud rozhoduje o „meritu“ věci, tedy tak, že se jím zabývá věcně. Návrh je buďto nařízen nebo je zamítnut.

Předběžné opatření bude nařízeno, pokud bude prokázáno, že je třeba, aby zatímně byly upraveny poměry účastníků, nebo že je tu obava, aby výkon soudního rozhodnutí nebyl ohrožen. A dále jestli budou osvědčeny další rozhodující skutečnosti dle § 75c odst. 1 OSŘ.

V opačném případě bude návrh zamítnut. Pravomocné zamítnutí návrhu představuje překážku věci pravomocně rozsouzené. V případě, že by byl totožný návrh podán znovu, soud se jím již nebude zabývat a řízení zastaví.

¹¹² Srov. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 8. 6. 2011, sp. zn. 28 Cdo 800/2011.

¹¹³ Viz více v kapitole Návrh na vydání předběžného opatření – Vady návrhu.

¹¹⁴ Svoboda, K., Smolík, P., Levý, J., Šinová, R. a kol. *Občanský soudní řád. Komentář. 1. vydání.* Praha: C. H. Beck, 2013, s. 436.

¹¹⁵ Zahradníková, R. a kolektiv. *Civilní právo procesní.* Praha: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. s. 245.

Jak proti usnesení o zamítnutí, tak i proti usnesení o nařízení předběžného opatření se lze bránit podáním opravného prostředku.

Náležitosti rozhodnutí

Ustanovení § 169 odst. 1 OSŘ čítá, jaké náležitosti musí mít vyhotovené usnesení. Uvede se, který soud usnesení vydal, jména a příjmení soudců a přísedících, označení účastníků, jejich zástupců a věci, výrok, odůvodnění, poučení o tom, zda je přípustný opravný prostředek.

Odůvodnění je velmi důležitou částí rozhodnutí, ve které se promítá nejen požadavek ochrany práv každého z účastníků řízení, ale i obecný zájem na řádném chodu justice. Soudce v něm dokládá, že se zabýval podklady, které mu byly stranami předloženy a na základě kterých podkladů bylo rozhodnuto. Velkou roli hraje odůvodnění také v opravném řízení, kdy umožňuje účastníkům brojit proti rozhodnutí a soudu umožňuje, aby jej v opravném řízení vůbec mohl přezkoumat.¹¹⁶

Odstavec 2 ustanovení § 169 OSŘ říká, že vyhotovení každého usnesení, kterým se zcela vyhovuje návrhu na předběžné opatření, nemusí obsahovat odůvodnění.

Z toho tedy plyne, že usnesením, kterým soud návrh na předběžné opatření odmítne, zamítne nebo řízení zastaví, musí být odůvodněno vždy. Problém tedy vyvstává v souvislosti s rozhodnutím o nařízení předběžného opatření, které nemusí být odůvodněno v případě, že soud vyhoví návrhu zcela.

Touto problematikou se zabýval jak Nejvyšší, tak i Ústavní soud. Každý z nich však zaujímá jiný názor.

Nejvyšší soud zhodnotil, že dané usnesení obsahovat odůvodnění nemusí. Svě stanovisko podložil hned několika argumenty. Jedním z nich je, že odůvodnění usnesení o nařízení předběžného opatření je projevem přepjatého formalismu, neboť důvody rozhodnutí jsou jasně patrné z obsahu spisu. Dále konstatoval, že sepisováním odůvodnění dochází zbytečně k prodlužování řízení.¹¹⁷

K výše zmíněnému se vyjádřil Ústavní soud: *Ustanovení § 169 odst. 2 OSŘ je nutno vyložit v souladu s jeho smyslem a účelem. Smyslem*

---

¹¹⁶ Lavický, P.: Odůvodňování usnesení v civilním řízení soudním. Právní fórum, 2009, číslo 1, s. 7.

¹¹⁷ Stanovisko Nejvyššího soudu ze dne 13. 6. 2007, sp. zn. Cpjn 19/2006.

zmíněného ustanovení je zbavit soud povinnosti odůvodnit rozhodnutí, které zřejmě nebude napadeno odvoláním, neboť s ním všichni účastníci souhlasí. Tento smysl však v případě usnesení, kterým se zcela vyhovuje návrhu na předběžné opatření, chybí. Postrádá racionalitu zbavit soud povinnosti odůvodnit rozhodnutí tam, kde se k návrhu, na jehož základě bylo rozhodnutí vydáno, účastník vůbec nemohl vyjádřit. Jinak řečeno, spojení „usnesení, kterým se zcela vyhovuje návrhu, jemuž nikdo neodporoval“ je třeba vykládat tak, že jde o usnesení, kterým se zcela vyhovuje návrhu, jemuž nikdo neodporoval, ačkoliv mu reálně – chtěl-li by – odporovat nemohl.“¹¹⁸

Ústavní soud se také vyslovil k časové náročnosti sepsání podstatných důvodů rozhodnutí, kdy zhodnotil, že takto strávený čas nemůže být delší než zhodnocení toho, jak bude o návrhu rozhodnuto. Odůvodnění nemusí být nikterak rozsáhlé, postačí jen několik vět.¹¹⁹

Proti argumentu, že důvody rozhodnutí jsou jasně patrné z obsahu spisu, lze namítnout, že v některých případech je uložena povinnost třetí osobě, která není účastníkem řízení a přístup do spisu bez dalšího nemá. Navíc skutkové okolnosti získané studiem spisu mohou být různě pojímány a právě proto je důležité, jaké právní hodnocení jím přikládá daný soud.¹²⁰

Dle mého názoru by mělo být i usnesení o nařízení předběžného opatření odůvodněno. V případě, že je návrhu na předběžné opatření zcela vyhověno a rozhodnutí absentuje jakékoliv odůvodnění, jedná se pak o porušení práva na spravedlivý proces. Osoba povinná z předběžného opatření se nedozví více, než že soud má tvrzené skutečnosti za osvědčené. V takové situaci bude jen velmi obtížně odůvodňovat případné odvolání.

Ztotožňuji se s názorem Ústavního soudu, kdy odůvodnění nemusí být rozsáhlý elaborát, postačí pouze krátké zdůvodnění, které nemůže zabrat mnoho času.¹²¹

---

¹¹⁸ Nález Ústavního soudu ze dne 15. 1. 2009, sp. zn. IV. ÚS 1554/08

¹¹⁹ Nález Ústavního soudu ze dne 15. 1. 2009, sp. zn. IV. ÚS 1554/08.

¹²⁰ Říha, M.: Povinnost soudu odůvodnit rozhodnutí o nařízení předběžného opatření, Právní rozhledy, 2010, číslo 11, s. 402.

¹²¹ Více viz kapitola 5. Úprava de lege ferenda

Náklady řízení

Jako každé jiné řízení, tak i řízení o návrhu na předběžné opatření, je spojeno s náklady, které jsou vynaloženy. Soud o nich rozhoduje z úřední povinnosti i bez návrhu.¹²²

V případě, že soud vyhoví návrhu na vydání předběžného opatření, o nákladech řízení se nerozhoduje. Nákladová povinnost sleduje osud nákladové povinnosti ve věci samé a o nákladech řízení bude rozhodnuto za celé řízení. Účastníkovi, jemuž soud přizná náhradu nákladů řízení, přizná i náhradu nákladů předběžného opatření (§ 145 OSŘ). Daný postup platí jak pro předběžné opatření před zahájením řízení, tak i po něm.¹²³

Výše uvedené neplatí za situace, kdy soud návrh na předběžné opatření odmítne, zamítne nebo řízení zastaví. Takovýmto rozhodnutím dojde ke skončení řízení a o nákladech musí být rozhodnuto.¹²⁴

Pokud bylo vydáno předběžné opatření dle ustanovení § 74 OSŘ a navrhovatel ve stanovené lhůtě nepodá návrh na zahájení řízení, dojde tím k zániku předběžného opatření. A proto bude muset být rozhodnuto o nákladech řízení. S tím vyvstává otázka, kdo náklady řízení bude hradit. Z logiky věci by to měl být právě navrhovatel, neboť ten, kdo byl postižen, se bránil zbytečně. Stejně lze dedukovat i v případě, kdy předseda senátu opatření zruší z důvodu změny poměrů.¹²⁵

Ve spojitosti s náklady řízení bych se chtěla zmínit o soudním poplatku, kdy se za návrh na vydání předběžného opatření platí poplatek jeden tisíc korun. Poplatková povinnost u výše uvedeného případu vzniká až na konci řízení v souvislosti s rozhodnutím a bez ohledu na to, zda byl návrh zamítnut či mu bylo vyhověno.¹²⁶ Se zřetelem na povahu institutu předběžného opatření soud navrhovatele předtím k zaplacení soudního poplatku nevyzývá. Povinnost zaplacení soudního poplatku je uložena současně s rozhodnutím o tomto návrhu (to neplatí v případě osvobození od poplatku).

---

¹²² Wintrová, A. a kolektiv. *Civilní právo procesní. 6. aktualizované vydání*. Praha: Linde Praha, 2011, s. 314.

¹²³ Svoboda, K., Smolík, P., Levý, J., Šínová, R. a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 503.

¹²⁴ Srov. ustanovení § 151 odst. 1 OSŘ

¹²⁵ Svoboda, K., Smolík, P., Levý, J., Šínová, R. a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 503.

¹²⁶ Waltr, R. *Zákon o soudních poplatcích. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 12.

3.3. Nařízené předběžné opatření

3.3.1. Obsah předběžného opatření

Jednou z náležitostí návrhu na vydání předběžného opatření je stanovení povinnosti, která má být předběžným opatřením uložena účastníkovi řízení. Soud je, co do vymezení předběžného opatření, návrhem navrhovatele vždy vázán.¹²⁷

Nelze však obecně nařídit takové předběžné opatření, jehož obsah by byl totožný s rozhodnutím ve věci samé. Tím by vlastně soud takovéto rozhodnutí předbíhal.¹²⁸ Výjimku pak tvoří například žaloba o zdržení se konání, jež naplňuje znaky jednání nekalé soutěže. V tomto případě může dojít ke shodě obsahu, neboť rozhodné je zde hledisko zabránění vzniku a rozšiřování újmy dotčeného účastníka.¹²⁹

Ustanovení § 76 odst. 1 OSŘ obsahuje demonstrativní výčet povinností, které lze uložit předběžným opatření. Patří mezi ně:

- platit výživné v nezbytné míře;
- poskytnutí alespoň části pracovní odměny, jde-li o trvání pracovního poměru a navrhovatel ze závažných důvodů nepracuje;
- složení peněžité částky nebo věci do úschovy u soudu;
- nenakládat s určitými věcmi nebo právy;
- něco vykonat, něčeho se zdržet nebo něco snášet;

Vedle těchto povinností lze uložit jakoukoliv povinnost, která bude odpovídat kritériu prozatímnosti. ZŘS potom speciálně upravuje předběžné opatření ve věci ochrany proti domácímu násilí a dále předběžné opatření upravující poměry dítěte.

Povinnost platit výživné v nezbytné míře

Tento návrh většinou podává jeden z rodičů, který o dítě pečuje, popřípadě orgán sociálně-právní ochrany dětí. Navrhovatel musí soud přesvědčit, že příjem pečující osoby o dítě je nedostačující na to, aby uživil dítě sám a také to, že povinný nezaplatil za určité období žádné výživné. Pojem „nezbytné míry“

¹²⁷ Svoboda, K., Šínová, R., Hamuláková, K. a kolektiv. *Obecná část a sporné řízení*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 126.

¹²⁸ Srov. Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 31. 10. 1995, sp. zn. 7 Co 1834/95.

¹²⁹ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 16. 6. 1995, sp. zn. 3 Cmo 1592/94.

v praxi znamená, že výši výživného soud odhadne na základě informací ze spisu, jedná se o vyživovací minimum, které bývá nižší než výživné vyměřené v meritorním rozhodnutí.¹³⁰

Povinnost poskytnout alespoň část pracovní odměny, jde-li o trvání pracovního poměru a navrhovatel ze závažných důvodů nepracuje

Předběžným opatřením lze uložit povinnost zaměstnavateli, aby zaplatil zaměstnanci alespoň část pracovní odměny. Jedná se o řešení situace, kdy mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem je spor týkající se zániku pracovního poměru či náhrady mzdy, a zaměstnanec ze závažného důvodu nemůže pracovat a nemá žádný jiný příjem. Těmito závažnými důvody bývají nejčastěji zdravotní problémy.¹³¹

Povinnost složení peněžité částky nebo věci do úschovy u soudu

Tímto předběžným opatřením má být zabezpečeno, aby předmět sporu byl u nezávislé třetí osoby a nemohlo tak dojít například k jeho zničení či zcizení. Předmětem úschovy mohou být nejen peníze, ale i listiny a jiné movité věci.¹³²

Povinnost nenakládat s určitými věcmi nebo právy

V těchto případech soud nejčastěji ukládá zákaz, aby povinný nepřevodl movitou či nemovitou věc, která je předmětem sporu na třetí osobu, nebo ji nezatížil věcným břemenem.

Pokud se povinnost vztahuje k individuálně určené movité věci, jako je například televizor nebo jiný domácí spotřebič, je nutné ji identifikovat tak, aby nebyla zaměnitelná s jinou věcí, tedy uvést její značku, typ, název atd. U nemovitosti je důležité její přesné označení. To znamená uvedení popisného čísla a katastrálního území, na kterém se nachází. Pokud dojde k nařízení předběžného opatření, kterým se ukládá povinnost nenakládat s nemovitostí, musí

---

¹³⁰ Jirsa, J. a kolektiv. *Občanské soudní řízení – soudcovský komentář – kniha 1*. 1. vydání. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, s. 460.

¹³¹ David, L., Ištváněk, F., Javůrková, N., Kasíková, M., Lavický, P. a kol. *Občanský soudní řád. Komentář. I. Díl*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009, s. 322.

¹³² Wintrová, A., Macková, A. a kolektiv. *Civilní právo procesní – Část první: Řízení nalézací*. 7. vydání. Praha: Linde Praha, 2014, s. 323.

soud tuto skutečnost oznámit příslušnému katastrálnímu úřadu, a to do tří dnů od vydání předmětného předběžného opatření.¹³³

Povinnost něco vykonat, něčeho se zdržet nebo něco snášet

Tento typ předběžného opatření je obecnějšího charakteru, který se vztahuje na situace, kdy soud ukládá povinnost něco vykonat, něčeho se zdržet nebo něco snášet. V praxi je nejčastěji uloženo předběžným opatřením, aby byly vydány klíče od bytu nebo aby se povinný zdržel rušivého jednání. Zejména u toho typu předběžného opatření musí být pamatováno na to, že nelze předjímat rozhodnutí ve věci samé.¹³⁴

Předběžným opatřením nelze uložit povinnost, aby se žalovaný zdržel zveřejňování jakýchkoliv komentářů v jím vydávaném deníku, a to do rozhodnutí ve věci samé, jelikož by šlo o nepřípustné omezení svobody projevu, která je zaručena LZPS.¹³⁵

3.3.2. Uložení povinnosti třetí osobě

Předběžným opatřením má být ukládána povinnost účastníkovi řízení. Může však nastat situace, kdy tímto opatřením bude zasaženo i do práv třetích osob. Zákon stanoví, že lze předběžným opatřením uložit povinnost i jiné osobě než účastníkům řízení, ale jen tehdy, lze-li to po něm spravedlivě žádat. Povinnost uložená třetí osobě má představovat určitou součinnost při splnění povinnosti účastníka, to znamená, že povinnost třetí osobě lze uložit jen tehdy, byla-li uložena povinnost i účastníkovi řízení.¹³⁶

Typickým příkladem třetí osoby je peněžitý ústav. Bance nelze uložit například povinnost vyplatit peníze. Jak již bylo zmíněno výše, lze ji uložit pouze takovou povinnost, která spočívá v součinnosti při plnění povinnosti účastníka řízení. Ukázkou takové povinnosti je nevyplácení peněžních prostředků na účtu nebo jiné nakládání dle pokynů účastníka jako majitele účtu.¹³⁷

---

¹³³ Jirsa, J. a kolektiv. *Občanské soudní řízení – soudcovský komentář – kniha 1*. 1. vydání. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, s. 461.

¹³⁴ Jirsa, J. a kolektiv. *Občanské soudní řízení – soudcovský komentář – kniha 1*. 1. vydání. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, s. 461.

¹³⁵ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 7. 2. 1994, sp. zn. Co 16/94

¹³⁶ David, L., Ištváněk, F., Javůrková, N., Kasíková, M., Lavický, P. a kol. *Občanský soudní řád. Komentář. I. Díl*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009, s. 323.

¹³⁷ Kindl, M., Šíma, A., David, O. *Občanské právo procesní*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. s. 164.

Vzhledem k tomu, že zákon umožňuje uložit povinnost třetí osobě, má pak tato třetí osoba právo na podání odvolání, a to v té části, která se jí dotýká. „Například soud uloží provozovateli výstavní síně, aby uložil do úschovy soudu hodnotné umělecké dílo, a provozovatel se bude bránit tím, že náklady s tím spojené by byly pro něj neúnosné a navíc by hrozilo poškození díla.“¹³⁸

3.3.3. Povinnost podat návrh v určité lhůtě

Pokud dojde k vyhovění návrhu na nařízení předběžného opatření, který byl podán ještě před zahájením řízení, musí současně předseda senátu uložit povinnost navrhovateli, aby v určité lhůtě podal návrh na zahájení řízení. Tento postup vyplývá ze samotné povahy předběžného opatření. To upravuje poměry mezi účastníky jen dočasně, do doby než o nich bude vydáno konečné rozhodnutí v řízení ve věci samé.¹³⁹

Lhůta pro podání návrhu na zahájení řízení ve věci samé je lhůtou soudcovskou, předseda senátu ji může prodloužit, ale jen do uplynutí stanové lhůty, neboť marným uplynutím této lhůty dochází k zániku předběžného opatření.¹⁴⁰

Uložení povinnosti podat návrh ve věci samé v určité lhůtě nepřichází v úvahu ve věcech, které lze zahájit bez návrhu, neboť zde soud následné řízení ve věci samé zahájí sám. To však nevylučuje možnost, aby návrh podal také účastník.¹⁴¹

3.4. Vykonatelnost a závaznost předběžného opatření

3.4.1. Vykonatelnost

Vykonatelnost je v OSŘ pojata jako vlastnost rozhodnutí, která spočívá v přímé vynutitelnosti prostřednictvím státní moci nebo pod její kontrolou. Nabytím vykonatelnosti rozhodnutí nazýváme okamžik, k němuž se rozhodnutí stává vykonatelným.¹⁴²

---

¹³⁸ Jirsa, J. a kolektiv. *Občanské soudní řízení – soudcovský komentář – kniha 1*. 1. vydání. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, s. 463.

¹³⁹ Svoboda, K., Smolík, P., Levý, J., Šínová, R. a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 245.

¹⁴⁰ Srov. ustanovení § 77 odst. 1 písm. a OSŘ

¹⁴¹ David, L., Ištvanek, F., Javůrková, N., Kasíková, M., Lavický, P. a kol. *Občanský soudní řád. Komentář. I. Díl*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009, s. 325.

¹⁴² Wintrová, A. a kolektiv. *Civilní právo procesní*. 6. aktualizované vydání. Praha: Linde Praha, 2011, s. 294-295.

Obecně vykonatelnost usnesení je upravena v § 171 OSŘ. Pokud je usnesením uložena povinnost k plnění, váže se počátek běhu lhůty k plnění na doručení usnesení. U usnesení, kterými není ukládána povinnost k plnění, nastává vykonatelnost doručením, a není-li třeba je doručit, vyhlášením nebo vyhotovením. Výše uvedená pravidla se však u usnesení o předběžných opatřeních nepoužijí, neboť mají svojí zvláštní úpravu.¹⁴³

Usnesení, kterým bylo nařízeno předběžné opatření, je vykonatelné vyhlášením. Pokud nedošlo k vyhlášení, pak je vykonatelné hned, jakmile je doručeno tomu, komu ukládá povinnost (§ 76d OSŘ). Předběžná opatření obsažená v ZŘS jsou vykonatelná jejich vydáním (§ 407 a § 457 ZŘS).

3.4.2. Vyhlášení

Vyhlášením rozhodnutí se rozumí jeho oznámení či sdělení ústní formou. Usnesením, které bylo vyhlášeno, je soud vázán.

Vyhlašují se takové usnesení, o nichž soud rozhodl bezodkladně a zároveň pokud hrozí nebezpečí z prodlení nebo vyžadují-li to okolnosti případu. Zda jsou splněny podmínky pro vyhlášení usnesení, to závisí na individuálním posouzení každého případu. Posuzuje se například závažnost případných následků pozdější realizace předběžného opatření.¹⁴⁴

Usnesení se vyhlašuje ihned, a to účastníkovi (popřípadě třetí osobě), kterému se předběžným opatřením ukládá povinnost. Vzhledem tomu, že se o předběžném opatření rozhoduje bez nařízení jednání, většinou nebude účastník nebo jiná osoba, které se předběžným opatřením ukládá nějaká povinnost, u soudu přítomna. Soudce se tak bude muset ve většině případů vydat a usnesení vyhlásit na místě samém (například místo, kde se povinný zdržuje). O tomto úkonu se sepíše protokol nebo zvukový či zvukově obrazový záznam.¹⁴⁵

Navrhovateli sice není potřeba usnesení vyhlásit, ale je vhodné, aby o jeho vyhlášení byl bezodkladně informován. Neboť usnesení o nařízení předběžného opatření se vyhlašuje pouze v naléhavých případech. Vyhlášením se usnesení stane vykonatelným a návrhvatel se tak může domáhat výkonu rozhodnutí,

---

¹⁴³ Zahradníková, R. a kolektiv. *Civilní právo procesní*. Praha: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. s. 1087.

¹⁴⁴ Srov. ustanovení § 76c OSŘ

¹⁴⁵ Jirsa, J. a kolektiv. *Občanské soudní řízení – soudcovský komentář – kniha 1*. 1. vydání. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, s. 466.

pokud by povinnost uložená předběžným opatřením nebyla splněna dobrovolně.¹⁴⁶

3.4.3. Doručení

Stejně tak jako vyhlášením rozhodnutí, tak i jeho doručením dochází ke sdělení rozhodnutí soudu. Rozhodnutí se vždy vyhotovuje písemně, doručuje se pak jeho stejnopis.¹⁴⁷

Doručení usnesení o nařízení předběžného opatření

Stejnopis usnesení, kterým bylo nařízeno předběžné opatření, se doručuje jak navrhovateli, tak i odpůrci, popřípadě jejich zástupcům. V případě, že byla uložena povinnost i třetí osobě, potom se doručuje i jí. Dále se doručuje katastrálnímu úřadu, a to pokud je obsahem předběžného opatření zákaz nakládání s nemovitou věcí, která je předmětem evidence katastru nemovitostí.

Po vyhlášení musí být usnesení odesláno ve lhůtě 3 dnů. Pokud nebylo rozhodnutí vyhlášeno, doručuje se ve stejné lhůtě, avšak ode dne jeho vydání. Spolu se stejnopisem usnesení se doručuje i návrh na předběžné opatření (vyjma navrhovatele, tomu se návrh nedoručuje).¹⁴⁸

Doručení usnesení, kterým soud nevyhověl návrhu na předběžné opatření

Nevyhoví-li soud prvního stupně návrhu na nařízení předběžného opatření, tj. pokud návrh zamítne, odmítne nebo jestliže řízení o návrhu zastaví, usnesení se doručuje pouze navrhovateli, a to ve lhůtě 3 dnů od vyhlášení nebo vyhotovení. Ostatním účastníkům se nedoručuje z toho důvodu, že ve většině případů se protistrana o probíhajícím řízení ani nedozví.¹⁴⁹

---

¹⁴⁶ Svoboda, K., Smolík, P., Levý, J., Šinová, R. a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 246.

¹⁴⁷ Wintrová, A. a kolektiv. *Civilní právo procesní*. 6. aktualizované vydání. Praha: Linde Praha, 2011, s. 278-279.

¹⁴⁸ Srov. ustanovení § 76 c odst. 2

¹⁴⁹ David, L., Ištváněk, F., Javůrková, N., Kasíková, M., Lavický, P. a kol. *Občanský soudní řád. Komentář. I. Díl*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009, s. 340.

3.4.4. Závaznost

Nejen vykonatelnost, ale i závaznost usnesení, kterým bylo nařízeno předběžné opatření, má svoji speciální právní úpravu. Je tedy důležité podotknout, že závaznost usnesení se neodvíjí od právní moci, ale zásadně od vykonatelnosti tohoto usnesení. Pojem „závaznost“ je v ustanovení § 76e OSŘ vyložen subjektivně, tedy podle okruhu osob, které se daným rozhodnutím musí řídit. Zásadně se vztahuje na účastníky řízení a v případě, že byla uložena povinnost i třetí osobě, tak se vztahuje i na ni. Zákon však může stanovit něco jiného.¹⁵⁰

Dále je výrok vykonatelného usnesení o nařízení předběžného opatření vždy závazný pro všechny orgány. V zákoně není uvedeno, o jaké konkrétní orgány jde. Lze však dovodit, že se tím mají na mysli ty orgány, které mohou vydávat autoritativní rozhodnutí např. soudy, správní úřady nebo jiné orgány veřejné správy.¹⁵¹ Výrok vykonatelného usnesení zavazuje tyto orgány ve stejném rozsahu jako účastníky řízení (či třetí osoby).

3.4.5. Následky nesplnění uložené povinnosti

Pokud dojde k situaci, že osoba povinná z předběžného opatření poruší povinnost jí uloženou, je takovéto jednání neplatné. O neplatnosti jednání lze hovořit pouze v případě, že rozhodnutí, které povinnost ukládá, je vykonatelné a pro danou osobu závazné.

OSŘ ustanovením § 76f odst. 1 takto přímo zasahuje do hmotného práva, neboť tímto je hmotněprávní normou procesního předpisu vyslovena absolutní neplatnost jednání, k němuž soudy a jiné orgány přihlížejí z úřední povinnosti.¹⁵²

Ještě předtím, než bylo výše zmíněné ustanovení včleněno do zákona, byl tento právní závěr přijímán soudní praxí, příkladem je rozhodnutí krajského soudu, které se týkalo kupní smlouvy. Touto smlouvou chtěl prodávající, i přes zákaz převodu nemovitosti stanovený vykonatelným předběžným opatřením, prodat předmětnou nemovitost. Soud však rozhodl, že dané jednání je absolutně neplatné, neboť k tomu prodávající nebyl oprávněn.¹⁵³

---

¹⁵⁰ Zahradníková, R. a kolektiv. *Civilní právo procesní*. Praha: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. s. 249.

¹⁵¹ Wintrová, A. a kolektiv. *Civilní právo procesní*. 6. aktualizované vydání. Praha: Linde Praha, 2011, s. 289.

¹⁵² Jirsa, J. a kolektiv. *Občanské soudní řízení – soudcovský komentář – kniha 1*. 1. vydání. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, s. 471.

¹⁵³ Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 2. 5. 2000, sp. zn. 1 Co 18/2000.

Nejvyšší soud se zabýval zajímavou otázkou, zda-li je dovolání se relativní neplatností právního jednání v souvislosti s vykonatelným předběžným opatřením, které zakazuje nakládat s určitou věcí, neplatným právním jednáním. Soud ve svém odůvodnění uvedl, že jednání, kterým by mohlo dojít ke změně dosavadního právního stavu věci, je součástí daného zákazu a takovéto jednání je tedy absolutně neplatné.¹⁵⁴

Ustanovení § 76f odst. 2 OSŘ se týká případů, kdy je předběžným opatřením uložena povinnost nenakládat s určitou nemovitostí. Zákon se zvlášť věnuje tomuto předběžnému opatření z toho důvodu, že ke změnám ve vlastnických a jiných vztazích k nemovitostem (například převod vlastnického práva nebo zřízení zástavního práva) dochází až na základě vkladu práva do veřejného seznamu.¹⁵⁵

Zákonem je upraveno, že návrh na vklad práva do katastru nemovitostí, o němž nebylo zatím pravomocně rozhodnuto, pozbývá své právní účinky za podmínky, že bylo účastníkovi předběžným opatřením uloženo, aby nenakládal s určitou nemovitostí. To platí i v případě, že účastník podal návrh na vklad ještě předtím, než se stalo usnesení o nařízení předběžného opatření vykonatelné. Tudiž návrh na vydání předběžného opatření, jehož obsahem je zákaz zcizit určitou nemovitost, není bezpředmětný, i když odpůrce již danou nemovitost prodal, ale ještě nebylo rozhodnuto o návrhu na vklad práva do katastru nemovitostí.¹⁵⁶

Soud má povinnost doručit příslušnému katastrálnímu úřadu usnesení o nařízení předběžného opatření. Tento úřad pak o tom zapíše do katastru nemovitostí poznámku. Jelikož katastr nemovitostí není v postavení třetích osob, kterým by mohla být předběžným opatřením uložena povinnost, není mu tak přiznáno právo podat opravný prostředek proti tomuto usnesení.¹⁵⁷

3.5. Trvání předběžného opatření – zrušení a zánik

Jak už jsem se několikrát zmínila, institut předběžného opatření má zatímní charakter. Trvá do okamžiku jeho zániku. Ten může nastat dvěma

---

¹⁵⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2011, sp. zn. 33 Cdo 999/2010.

¹⁵⁵ David, L., Ištvanek, F., Javůrková, N., Kasíková, M., Lavický, P. a kol. *Občanský soudní řád. Komentář. I. Díl.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009, s. 339.

¹⁵⁶ Nález Ústavního soudu ze dne 28. 1. 2009, sp. zn. 635/06.

¹⁵⁷ Barešová, E.: Předběžné opatření soudu a vklad práva do katastru nemovitostí. *Právní rádce*, 2005, číslo 7, s. 16.

způsoby - ex lege nebo zrušením na základě soudního rozhodnutí. Důsledkem obou je, že předběžné opatření pozbývá účinku.¹⁵⁸

3.5.1. Zánik ex lege

Zákon taxativně vymezuje, kdy dojde k zániku předběžného opatření. Soud v těchto případech o zániku nevydává žádné rozhodnutí. Účastníci však mohou požádat o vystavení potvrzení, které dokládá zánik předběžného opatření.¹⁵⁹

Předběžné opatření zanikne pokud:

- návrhovač nepodal v zákonné lhůtě nebo ve lhůtě soudem určené návrh na zahájení řízení;
- nebylo návrhu ve věci samé vyhověno;
- bylo návrhu ve věci samé vyhověno a uplynulo patnáct dní od vykonatelnosti rozhodnutí o věci;
- uplynula určená doba, po kterou mělo trvat.

Ve dvou výše uvedených podmínkách může být délka předběžného opatření ovlivněna rozhodnutím soudu.

Za prvé se jedná o případy, kdy soudce stanoví lhůtu, ve které musí být podán návrh na zahájení řízení. Tu musí stanovit vždy, pokud nařizuje obecné předběžné opatření před zahájením řízení. Pokud návrh v dané lhůtě není podán, předběžné opatření zanikne.¹⁶⁰

Dále se jedná o situace, kdy soudce může stanovit, že předběžné opatření bude trvat jen určitou dobu. Dané rozhodnutí je pouze na jeho uvážení, není nikterak podmíněno výslovným návrhem účastníka¹⁶¹. Pokud soudce dospěje k závěru, že nařídí předběžné opatření pouze na určitou dobu, musí ji přesně vymezit ve výroku daného usnesení.¹⁶²

Předběžné opatření také zanikne, pokud nebylo návrhu ve věci samé vyhověno, bez ohledu na to, jestli byl návrh odmítnut, zamítnut nebo řízení bylo

---

¹⁵⁸ Svoboda, K., Šínová, R., Hamuláková, K. a kolektiv. *Obecná část a sporné řízení*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 130.

¹⁵⁹ Jirsa, J. a kolektiv. *Občanské soudní řízení – soudcovský komentář – kniha 1*. 1. vydání. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, s. 477.

¹⁶⁰ K tomu viz více v kapitole 3.3.3. Povinnost podat návrh v určité lhůtě

¹⁶¹ Viz Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 11. 1998, sp. zn. 25 Cdo 1847/1998.

¹⁶² Svoboda, K., Smolík, P., Levý, J., Šínová, R. a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 244.

zastaveno. K zániku dochází až okamžikem nabytí právní moci takového rozhodnutí.¹⁶³ V případě, že bylo stanoveno předběžné opatření na určitou dobu a následný návrh ve věci samé byl zamítnut, zaniká předběžné opatření nabytím právní moci toho rozhodnutí a nikoliv až uplynutím stanovené doby, po kterou mělo trvat¹⁶⁴.

Pokud bylo návrhu ve věci samé vyhověno a uplynulo patnáct dnů od vykonatelnosti rozhodnutí o věci, potom dochází k zániku předběžného opatření. Tento důvod vyplývá již z logiky věci, neboť účinky předběžného opatření jsou nadbytečné v případě existence již pravomocného a vykonatelného rozhodnutí.

Patnáctidenní lhůta slouží k ochraně oprávněného. Ten může zahájit vykonávací řízení, neboť disponuje vykonatelným rozhodnutím, ale zároveň ještě trvají účinky předběžného opatření.¹⁶⁵

3.5.2. Zrušení předběžného opatření

Soud může zrušit předběžné opatření jak na návrh, tak i bez návrhu, jestli pominou důvody, pro které bylo nařízeno. Mezi tyto důvody většinou patří změna poměrů, na základě kterých ztrácí předběžné opatření svůj účel.

Rozhoduje se formou usnesení, proti kterému je přípustné odvolání. V případě, že soud návrh na zrušení návrhu zamítne, je k podání opravného prostředku subjektivně legitimován ten účastník, kterému byla předběžným opatřením uložena povinnost, a to z toho z důvodu, že pokud tento návrh podá navrhovatel předběžného opatření, soud mu musí vyhovět vždy. Navrhovatel však může podat odvolání proti usnesení o zrušení předběžného opatření.¹⁶⁶

Předseda senátu rovněž zruší předběžné opatření, pokud navrhovatel ve stanovené lhůtě nesložil doplatek jistoty¹⁶⁷. Taktéž se rozhoduje usnesením, proti kterému je přípustné podat opravný prostředek.

V případě, že předseda senátu vyhoví návrhu odpůrce na složení doplatku jistoty a dojde k jeho složení, soud o tom nevydává žádné rozhodnutí, jen přípisem tuto skutečnost sdělí odpůrci.¹⁶⁸

¹⁶³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 1. 2011, sp. zn. 28 Cdo 4410/2010.

¹⁶⁴ Rozhodnutí Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 20. 10. 1967, sp. zn. 5 Co 367/67.

¹⁶⁵ Wintrová, A., Macková, A. a kolektiv. *Civilní právo procesní – Část první: Řízení nalézací*. 7. vydání. Praha: Linde Praha, 2014, s. 325.

¹⁶⁶ Svoboda, K., Smolík, P., Levý, J., Šínová, R. a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 254.

¹⁶⁷ K tomu viz více v kapitole 3.1.4. Složení jistoty – výše jistoty

3.6. Náhrada škody a jiné újmy vzniklé předběžným opatřením

Předběžným opatřením jsou ukládány povinnosti, které musí povinná osoba plnit. Toto plnění však může vést ke vzniku škody.

3.6.1. Odpovědnost za vzniklou újmu

Odpovědnost za újmu způsobenou předběžným opatřením je objektivní. „Nevyžaduje se, aby navrhovatel předběžného opatření vznik škody nebo újmy zavinił, neboť jde o případ odpovědnosti za výsledek.“¹⁶⁹ Navrhovatel se může odpovědnosti zprostit pouze tak, pokud by prokázal, že by k újmě došlo i za situace, když by předběžné opatření nebylo vydáno. Prokázání takovéto skutečnosti je však velmi obtížné.

Zákon stanoví, že za vzniklou škodu způsobenou předběžným opatřením je odpovědný navrhovatel, pokud toto předběžné opatření zaniklo nebo bylo zrušeno z jiného důvodu než proto, že návrhu ve věci samé bylo vyhověno, nebo proto, že právo navrhovatele bylo uspokojeno. Může tedy nastat celá řada situací, kdy navrhovatel bude odpovědný za vzniklou škodu.

Nejvyšší soud se zabýval otázkou odpovědnosti státu za škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím o návrhu na předběžné opatření, pokud bylo dané rozhodnutí zrušeno nebo změněno na základě podaného odvolání. Konstatoval, že ustanovení § 77a OSŘ je speciální ve vztahu k odpovědnosti státu za škodu dle § 8 odst. 2 OdpŠk. Pokud se poškozený mohl domáhat náhrady škody po navrhovateli, nemůže se z totožného důvodu domáhat náhrady škody po státu. O odpovědnosti státu lze uvažovat v případě, že by předběžné opatření bylo vydáno bez návrhu.¹⁷⁰

3.6.2. Žaloba na náhradu škody nebo jiné újmy

Řízení o náhradu škody způsobené předběžným opatřením je samostatným řízením, na které se vztahuje ustanovení části třetí OSŘ.

K uplatnění škody je oprávněný každý, kterému vznikla škoda nebo jiná újma v souvislosti s nařízeným předběžným opatřením (§ 77a OSŘ). Domáhat se

---

¹⁶⁸ Jirsa, J. a kolektiv. *Občanské soudní řízení – soudcovský komentář – kniha 1*. 1. vydání. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, s. 480.

¹⁶⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 1. 2011, sp. zn. 25 Cdo 2864/2008.

¹⁷⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 9. 2008, sp. zn. 29 C do 3137/2007.

tedy může i třetí osoba, které byla předběžným opatřením uložena povinnost, například banka může požadovat náhradu škody, která jí vznikla v souvislosti s obstavením účtu povinného.

Zákon stanoví šestiměsíční lhůtu pro podání žaloby na náhradu škody nebo jiné újmy. Jedná se o prekluzivní lhůtu, tedy hmotněprávní, z čehož plyne, že žaloba musí být podána nejpozději v poslední den lhůty přímo u soudu. Její případné zmeškání má za následek zamítnutí žaloby.¹⁷¹

V žalobě by mělo být uvedeno, z čeho vyplývá nárok na náhradu škody a jakou výši žalobce požaduje. „Částky, které byly navrhovatelem vyplaceny na základě předběžného opatření, které zaniklo nebo bylo zrušeno z jiného důvodu než proto, že návrhu ve věci bylo vyhověno, nebo proto, že právo navrhovatele bylo uspokojeno, je příjemce povinen vrátit vždy.“¹⁷²

Věcně i místně příslušným k projednání žaloby a k rozhodnutí o ní je soud, který v prvním stupni rozhodoval o předběžném opatření. Jedná se o zvláštní výlučnou příslušnost, která není uvedena v ustanovení § 88 OSŘ. Na určení příslušnosti soudu nemá vliv, jestli bylo předběžné opatření nařízeno tímto soudem nebo až soudem druhého stupně.¹⁷³

Náhrada škody, která byla přiznána pravomocným rozhodnutím, se uhradí ze složené jistoty. V případě, že je více poškozených a výše jistoty nepostačuje k veškeré úhradě, rozdělí soud jistotu mezi ně poměrně. Tím se má na mysli, že jistota bude rozdělena podle poměru jejich pohledávek. Zbytek škody pak musí navrhovatel předběžného opatření uhradit jiným způsobem.¹⁷⁴

3.7. Předběžná opatření dle zákona o zvláštním řízení soudním

Jak jsem se již uvedla, ZŘS je speciálním zákonem ve vztahu k OSŘ s tím, že se postupuje dle ustanovení OSŘ s přihlédnutím k odlišnostem stanovených v ZŘS.¹⁷⁵

Ustanovení § 12 ZŘS pojednává o výjimkách při vydávání předběžného opatření. Stanoví, že pokud lze zahájit řízení i bez návrhu, může soud z moci úřední rozhodovat i o předběžných opatřeních, vyjma řízení o pozůstalosti.

¹⁷¹ Kindl, M., Šíma, A., David, O. *Občanské právo procesní*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. s. 163.

¹⁷² Stanovisko pléna Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. Cpj 34/74.

¹⁷³ David, L., Ištváněk, F., Javůrková, N., Kasíková, M., Lavický, P. a kol. *Občanský soudní řád. Komentář. I. Díl*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009, s. 343.

¹⁷⁴ Srov. ustanovení § 77a odst. 4 OSŘ

¹⁷⁵ Více viz kapitola 1. Úprava de lege lata

„Předběžné opatření je možné vydat nejen v průběhu řízení, ale i před zahájením řízení, je-li to navrhováno. V případě, že soud vydává předběžné opatření v řízení, které lze zahájit i bez návrhu, předpokládá se, že soud takové řízení zahájí společně s vydáním předběžného opatření.“¹⁷⁶ Pokud však dojde k vydání předběžného opatření ve věci, o které stanoví zákon, že lze zahájit pouze na návrh, musí soud určit lhůtu, v níž má navrhovatel podat návrh na zahájení řízení.¹⁷⁷

Dále jsou v ustanovení § 12 odst. 3 ZŘS uvedeny výjimky z povinnosti navrhovatele složit jistotu. Jedná se o předběžná opatření, která mohou být nařízena i bez návrhu, dále pak předběžná opatření ve věci ochrany proti domácímu násilí nebo ve věci výživného.

V daném ustanovení však není uvedeno předběžné opatření upravující poměry dítěte. To lze nařídit pouze na návrh orgánu sociálně-právní ochrany dětí a nelze ho tudíž podřadit pod předběžná opatření, která mohou být nařízena i bez návrhu. Nicméně si nemyslím, že by zákonodárce v daném případě měl v úmyslu stanovit povinnost složení jistoty. Ustanovení týkající se tohoto zvláštního předběžného opatření vychází z původní úpravy (obsažené v ustanovení § 76a OSŘ), která vylučovala placení jistoty u tohoto předběžného opatření. Přikláním se tedy k názoru, že došlo k formální chybě a předběžné opatření upravující poměry dítěte mělo být také uvedeno v ustanovení § 12 odst. 3 ZŘS.¹⁷⁸

3.7.1. Předběžné opatření ve věci domácího násilí

Toto předběžné opatření nalezneme ve zvláštní části v hlavě páté ZŘS. Jeho hlavním smyslem, jak vyplývá ze samotného názvu, je poskytnutí ochrany před domácím násilím. Není to však jediný cíl, poskytuje ochranu i před nežádoucím sledováním či obtěžováním.¹⁷⁹

---

¹⁷⁶ Důvodová zpráva k zákonu č. 292/2013, o zvláštních řízeních soudních, ze dne 27. 2. 2013 [online]. 2013 [cit. 2014-20-11]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=931&CT1=0>.

¹⁷⁷ Svoboda, K., Tlášková, Š., Vlášil, D., Levý, J., Hromada, M. a kol. *Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015, s. 20.

¹⁷⁸ Wipplingerová, M., Zahradníková, R. a Spurná, K. *Zvláštní soudní řízení*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. s. 175-176.

¹⁷⁹ Wintrová, A., Macková, A. a kolektiv. *Civilní právo procesní – Část první: Řízení nalézací*. 7. vydání. Praha: Linde Praha, 2014, s. 439.

Zahájení a průběh řízení

Řízení lze zahájit pouze na návrh. K projednání návrhu je věcně příslušný okresní soud, nově je pak stanovena místní příslušnost soudu. Tím je obecný soud navrhovatele, a to z důvodu, že ve většině případů je potřebný rychlý zákrok.¹⁸⁰

Návrh musí obsahovat obecné náležitosti podání¹⁸¹. Další obsahovou náležitostí je vyličení skutečností, které osvědčují, že je společné bydlení navrhovatele a odpůrce v domě popřípadě v bytě, ve kterém se nachází společná domácnost, pro navrhovatele nesnesitelné buďto z tělesného nebo duševního násilí. Pokud má předběžné opatření sloužit k ochraně proti nežádoucímu sledování nebo obtěžování navrhovatele, pak je nutné taktéž vyličit skutečnosti, které to dokládají (§ 402 odst. 1 ZŘS).

V případě, že návrh je nedostatečný a pro dané vady o něm nelze rozhodnout, soud vyzve navrhovatele k odstranění těchto vad. Tento postup je odlišný od řízení o předběžných opatřeních dle OSŘ, kde soud bez dalšího návrh odmítne. Návrh však musí být doplněn ve lhůtě pro rozhodnutí a v případě, že k doplnění nedojde, soud musí návrh odmítnout (§ 402 odst. 2 ZŘS).

Ustanovení § 403 ZŘS vymezuje účastníky řízení a přináší řadu změn oproti úpravě obsažené v § 76b OSŘ. První změnou je označení účastníka, proti němuž směřuje návrh předběžného opatření. Zákon jej označuje jako odpůrce. Dalšími účastníky jsou pak navrhovatel, popřípadě osoba, vůči níž násilí směřuje.

Nově také může podat návrh na zahájení řízení osoba, která není plně svéprávná, buďto prostřednictvím zákonného zástupce (z logiky věci vyplývá, že návrh bude podávat ten zákonný zástupce, který domácí násilí nepáchá) nebo prostřednictvím obecního úřadu obce s rozšířenou působností nebo prostřednictvím advokáta na základě plné moci, kterou mu udělí sám nezletilý (k tomuto jednání je zapotřebí přiměřená rozumová a volní vyspělost). Výjimku pak tvoří nezletilý starší 16 let, neboť zákon stanoví, že má pro řízení plnou procesní způsobilost.¹⁸²

---

¹⁸⁰ Důvodová zpráva k zákonu č. 292/2013, o zvláštních řízeních soudních, ze dne 27. 2. 2013 [online]. 2013 [cit. 2014-20-11]. Dostupné z:

<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=931&CT1=0>.

¹⁸¹ Viz kapitola 1.3.1. Návrh na vydání předběžného opatření – náležitosti návrhu

¹⁸² Wipplingerová, M., Zahradníková, R. a Spurná, K. *Zvláštní soudní řízení*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. s. 147.

Díky tomu, že byla v zákoně ustanovena možnost podání návrhu na předběžné opatření nezletilým dítětem prostřednictvím zákonného zástupce, došlo k vyřešení problému, který zde byl před účinností ZŘS, neboť soudy přistupovaly rozdílně k posuzování otázky, zda-li vyhovět návrhu na vydání předběžného opatření v případech domácího násilí, který podal za dítě jeho zákonný zástupce.¹⁸³

Pokud je navrhovatel osoba, která je omezena na svéprávnosti ve věcech, o nichž se v řízení jedná, podává za ni návrh opatrovník nebo obecní úřad obce s rozšířenou působností (§ 403 odst. 2).

Zákon přiznává státnímu zástupci oprávnění vstoupit do zahájeného řízení a také může podat samotný návrh na zahájení řízení. (§ 8 ZŘS)

Rozhodnutí

Zákon stanoví poměrně krátkou lhůtu, ve které musí soudce o návrhu na předběžné opatření rozhodnout. Lhůta 48 hodin je lhůtou pořádkovou, která počíná běžet od podání návrhu, proto musí být vyznačen na návrhu přesný čas, kdy k podání došlo. Pro případy, kdyby došlo k podání tohoto návrhu mimo pracovní dobu soudu, musí jeho předseda určit dosažitelnost soudce¹⁸⁴. O návrhu se rozhoduje bez jednání.¹⁸⁵

Aby soud mohl nařídít předběžné opatření na ochranu proti domácímu násilí, musí být naplněny 4 základní znaky daného pojmu, jimiž jsou: opakovanost a dlouhodobost, eskalace, neveřejnost, blízkost osob a jasnost jejich rolí.¹⁸⁶ V opačném případě návrh usnesením zamítne.

V ustanovení § 405 ZŘS jsou demonstrativně vymezeny povinnosti, které mohou být tímto předběžným opatřením uloženy. Patří mezi ně např. povinnost, aby odpůrce opustil společné obydlí, nezdržoval se v něm, nebo aby se zdržel setkávání s navrhovatelem atd. Lze však uložit i jiné povinnosti než ty, které jsou uvedeny ve výše zmíněném ustanovení.

Soud rozhoduje formou usnesení, ve kterém musí být odpůrce poučen o možnosti si ze společného obydlí odnést svoje osobní věci (svoje cennosti, věci

---

¹⁸³ Čuhelová, K.: Jak postupovat, pokud v rodině s nezletilými dětmi dochází k domácímu násilí? Právní rozhledy, 2011, číslo 7, s. 253.

¹⁸⁴ Stejně tomu tak je i u předběžného opatření ve věci péče o nezletilé dítě, neboť zde je ještě kratší lhůta pro rozhodnutí, a to 24 hodin.

¹⁸⁵ Svoboda, K., Tlášková, Š., Vláščil, D., Levý, J., Hromada, M. a kol. *Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015, s. 760.

¹⁸⁶ Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 7. 8. 2012, sp. zn. 19 Co 372/2012.

potřebné k výkonu zaměstnání atd.). Navrhovatel musí být zase poučen o možnosti podat návrh na prodloužení doby trvání předběžného opatření. Musí být také poučen o dalších vhodných řešeních směřujících k jeho ochraně, zejména podat návrh na zahájení řízení ve věci samé (tou se nejspíše myslí vše, co může přispět k vyřešení daného stavu jako je např. vypořádání společného jmění manželů či rozvod manželství).¹⁸⁷ Předmětné usnesení je vykonatelné vydáním.

Na délce trvání se nic oproti předešlé právní úpravě nezměnilo. Předběžné opatření tedy trvá po dobu jednoho měsíce od jeho vykonatelnosti. Ustanovení § 408 odst. 2 ZŘS pak stanoví, za jakých podmínek se tato lhůta prodlužuje.

Proti rozhodnutí lze podat odvolání ve lhůtě 15 dnů od doručení, a to u soudu, který rozhodnutí vydal. Aby byl dodržen účel tohoto institutu a nedocházelo k zbytečným průtahům, soud prvního stupně musí předat věc odvolacímu soudu do 15 dnů od podání odvolání. Odvolací soud pak musí rozhodnout ještě v kratší lhůtě, a to do 7 dnů od předání.¹⁸⁸

Prodloužení předběžného opatření

Délka trvání předběžného opatření může být prodloužena, stejně tak jako tomu bylo v právní úpravě před účinností ZŘS s tím rozdílem, že již muselo být zahájeno řízení ve věci samé. Nová úprava tuto podmínku neobsahuje, což nepokládám za dobrý krok. Tímto předběžným opatřením může být zasáhnuto do základních lidských práv odporce a vzhledem k tomu, že u předběžného opatření proti domácímu násilí se nevyžaduje složení jistoty, mohlo by docházet k jeho zneužívání.

Soud (věcně a místně příslušným je tentýž soud, který vydal předběžné opatření) rozhoduje o prodloužení pouze na návrh, k jehož podání je legitimován navrhovatel předběžného opatření. Návrh může být podán před uplynutím doby, po kterou předběžné opatření mělo trvat. Podáním návrhu dochází automaticky k prodloužení, a to do doby než soud o návrhu rozhodne.¹⁸⁹

K rozhodnutí o návrhu může být nařízeno jednání. Pokud dojde k jeho nařízení, musí pak být předvolání na něj doručeno účastníkům nejméně 3 dny

---

¹⁸⁷ Svoboda, K., Tlášková, Š., Vláčil, D., Levý, J., Hromada, M. a kol. *Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015, s. 763-764.

¹⁸⁸ Důvodová zpráva k zákonu č. 292/2013, o zvláštních řízeních soudních, ze dne 27. 2. 2013 [online]. 2013 [cit. 2014-20-11]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=931&CT1=0>.

¹⁸⁹ Wiplingerová, M., Zahradníková, R. a Spurná, K. *Zvláštní soudní řízení*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. s. 150.

předem. Soud při rozhodování posuzuje především, zda-li trvá stav ohrožení navrhovatele, přihlíží se také k majetkovým a jiným poměrům účastníků a dalším rozhodným okolnostem.¹⁹⁰

Rozhodnuto musí být v zákonem stanovené dvouměsíční lhůtě od podání návrhu. Tato lhůta je stanovena především s ohledem na odpůrce, neboť ve většině případů je předběžným opatřením zasahováno do jeho přístupu ke společnému obydlí. Je na uvážení soudce, na jak dlouho dobu předběžné opatření prodlouží. Zákon stanoví pouze dva mantinely. Prvním z nich je, že předběžné opatření má být prodlouženo pouze na dobu nezbytně nutnou. Za druhé zákon stanoví, že předběžné opatření zaniká nejpozději uplynutím 6 měsíců od jeho vykonatelnosti a nelze ho tedy prodloužit na dobu delší. Je však možné po uplynutí těchto 6 měsíců podat nový návrh na nařízení předběžného opatření.¹⁹¹

Zrušení rozhodnutí

OSŘ v ustanovení § 77 odst. 2 stanoví, že soudce zruší předběžné opatření, pokud pominou důvody, pro které bylo nařízeno. Obdobný postup je i v tomto případě s tím rozdílem, že tak může soud učinit pouze na návrh. Ten bude podávat ve většině případů odpůrce, může ho však podat i státní zástupce, pokud vstoupil do řízení. Platí zde obdobné podmínky jako v řízení o prodloužení předběžného opatření.¹⁹²

Jestliže byl návrh soudem zamítnut, lze jej opětovně podat až po uplynutí 3 měsíců od právní moci zamítavého rozhodnutí soudu (§ 414 ZŘS).

3.7.2. Předběžné opatření upravující poměry dítěte

Jedná se o další zvláštní předběžné opatření, které taktéž nalezneme v hlavě páté ZŘS. Slouží k poskytnutí okamžité ochrany nezletilého dítěte. Tento institut je nesmírně důležitý, neboť ve většině případů chrání osoby, které nejsou samy schopny bránit svá práva.¹⁹³

---

¹⁹⁰ Srov. ustanovení § 411 ZŘS

¹⁹¹ Wipplingerová, M., Zahradníková, R. a Spurná, K. *Zvláštní soudní řízení*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. s. 150-151.

¹⁹² Svoboda, K., Tlášková, Š., Vlášil, D., Levý, J., Hromada, M. a kol. *Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015, s. 774.

¹⁹³ Wipplingerová, M., Zahradníková, R. a Spurná, K. *Zvláštní soudní řízení*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. s. 173.

Soud upraví poměry dítěte na nezbytně nutnou dobu, pokud se nezletilé dítě ocitlo ve stavu nedostatku řádné péče bez ohledu na to, zda tu je či není osoba, která má právo o dítě pečovat, nebo je-li život dítěte, jeho normální vývoj nebo jiný důležitý zájem vážně ohrožen, nebo byl-li narušen. Soud taktéž uvede v usnesení, kterým nařídí předběžné opatření, vhodné místo, kam má být dítě umístěno (§ 452 ZŘS).

Co představuje vhodné místo, kam má být umístěno nezletilé dítě, stanoví ustanovení § 452 odst. 2. Rozumí se tím prostředí u osoby nebo v zařízení způsobilém zajistit řádnou péči s ohledem na jeho fyzický i duševní stav. Dítě lze svěřit i do pěstounské péče, ale jen na přechodnou dobu, po kterou se rodič nemůže o dítě ze závažných důvodů postarat. Pokud je možnost umístit dítě k osobě, která mu je blízká (většinou půjde o příbuzného), mělo by být umístěno přednostně sem než do způsobilého zařízení. Naopak prostředí psychiatrické léčebny není zpravidla vhodným, neboť provozní náplní je léčba, která je v kolizi s cílem, ke kterému směřuje toto předběžné opatření.¹⁹⁴

Nedostatek řádné péče o dítě je pojem, který obsahuje nejen případy, kdy dochází k absenci jakékoliv péče, ať již péče o zdraví, rozumový a mravní vývoj, ale i případy, kdy péče poskytována je, avšak v nedostatečné míře.¹⁹⁵ „*Neosvědčení řádných bytových a sociálních podmínek matky a její nepřizpůsobivá osobnost jsou okolnosti, které automaticky neznačí její neschopnost zajistit dítěti adekvátní péči a nesvědčí o vážném ohrožení příznivého vývoje dítěte.*“¹⁹⁶ Proto je nutno vždy posuzovat okolnosti každého případu individuálně.

Zahájení a průběh řízení

Řízení může být zahájeno pouze na návrh orgánu sociálně právní ochrany dětí. Oproti předešlé právní úpravě zde dochází ke změně. Výslovné zakotvení aktivní věcné legitimace orgánu sociálně-právní ochrany dětí přiznává tomuto orgánu způsobilost být účastníkem řízení.¹⁹⁷

¹⁹⁴ Nález Ústavního soudu ze dne 13. 7. 2011, sp. zn. III. ÚS 3363/10.

¹⁹⁵ Svoboda, K., Tlášková, Š., Vlášil, D., Levý, J., Hromada, M. a kol. *Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015, s. 904.

¹⁹⁶ Nález Ústavního soudu ze dne 6. 9. 2011, sp. zn. 2546/10.

¹⁹⁷ Důvodová zpráva k zákonu č. 292/2013, o zvláštních řízeních soudních, ze dne 27. 2. 2013 [online]. 2013 [cit. 2014-20-11]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=931&CT1=0>.

Věcně příslušným soudem k projednání dané věci je okresní soud. Místní příslušnost je pak dána dle obecného soudu navrhovatele. Pokud dojde k nařízení předběžného opatření, pak soud, který vydal dané rozhodnutí, předá věc obecnému soudu nezletilého dítěte. (§ 453 ZŘS).

Návrh musí obsahovat obecné náležitosti¹⁹⁸, dále musí obsahovat jméno nezletilého, jména, povolání a bydliště ostatních účastníků, jsou-li navrhovateli známá, vyličení rozhodných skutečností, které odůvodňují nařízení předběžného opatření, a označení osoby, které má být dítě předáno do péče.

Neobsahuje-li návrh všechny náležitosti a nelze proto o návrhu ve stanovené lhůtě rozhodnout, soud návrh odmítne. Ustanovení o opravení či doplnění návrhu se nepoužije. (§ 454 odst. 2 ZŘS)

Příslušná ustanovení zákona týkající se předběžné úpravy poměrů dítěte nepojednávají o účastnících řízení, proto je nutné vycházet z obecného ustanovení § 6 ZŘS. Účastníky jsou navrhovatel a ten, o jehož právech nebo povinnostech má být v řízení jednáno. Je jím tedy nezletilé dítě a jeho rodiče, popřípadě jiné osoby, které mají dítě v péči.¹⁹⁹ Zákon nevyžaduje zastoupení dítěte z důvodu, že o předběžném opatření musí být rozhodnuto ve velmi krátkém časovém intervalu a jmenování zástupce je tak prakticky nemožné. Rodiče nemohou dítě zastupovat z důvodů kolize zájmu. Pokud dojde k nařízení předběžného opatření, dítěti jmenuje opatrovníka až ten soud, kterému byla daná věc předána²⁰⁰. Zákon pak předjímá, že opatrovníkem bude zpravidla jmenován orgán sociálně-právní ochrany dětí.

Rozhodnutí

Soud musí o věci rozhodnout bezodkladně, nejpozději do 24hodin od podání návrhu, bez nařízení jednání. Soudce má tedy velmi krátkou dobu na to, aby zhodnotil daný případ a rozhodl o tak závažné věci, jako je například odebrání malého dítěte matce. Ústavní soud ve svém rozhodnutí vyřkl, že při rozhodování o předběžném opatření dle 76a OSŘ (současně upraveno v § 452 ZŘS) je zájem dítěte nejvyšším imperativem. Dále konstatoval, že vazba mezi matkou a dítětem je jedním z prvořadých předpokladů vývoje lidského jedince, a že tuto vazbu lze zákonem porušit, jen pokud je dítě ohroženo bezprostředně. Nelze tak odejmout

¹⁹⁸ Viz kapitola 1.3.1. Návrh na vydání předběžného opatření – náležitosti návrhu

¹⁹⁹ Wintrová, A., Macková, A. a kolektiv. *Civilní právo procesní – Část první: Řízení nalézací*. 7. vydání. Praha: Linde Praha, 2014, s. 454.

²⁰⁰ Viz ustanovení § 453 odst. 2 a ustanovení § 467 ZŘS

matce dítě několik dní po porodu, aniž by matka měla šanci prokázat, že je schopna se o dítě postarat.²⁰¹

Soud rozhoduje formou usnesení. ZŘS konkrétně nevymezuje, jaké náležitosti by mělo mít, proto se bude vycházet z ustanovení OSŘ.²⁰² Z judikatury Ústavního soudu vyplývá, že lze ve věcech péče soudu o nezletilé vydat předběžné opatření, kterým se presumuje výsledek řízení ve věci samé, pokud nelze sledovaný účel zabezpečit jinak.²⁰³

Rozhodnutí, kterým bylo návrhu vyhověno, je vykonatelné již jeho vydáním. Na rozdíl od jiných předběžných opatření je předběžné opatření upravující poměry dítěte závazné pro každého.²⁰⁴

Z důvodu nutnosti poskytnutí rychlé ochrany se rozhodnutí doručuje účastníkům řízení až při samotném výkonu předběžného opatření. Může se však stát, že někteří účastníci řízení nebudou přítomni tomuto faktickému výkonu rozhodnutí. Těm se pak doručuje dodatečně spolu s vyrozuměním, že byl výkon předběžného opatření proveden. Zákon stanoví, že k tomuto dodatečnému doručení je příslušný soud dle § 445 ZŘS, který upravuje místní příslušnost soudu pro řízení o osvojení zletilého. Zjevně se jedná o další chybu, kterou ZŘS obsahuje, neboť z logiky věci i z důvodové zprávy²⁰⁵ jasně vyplývá, že příslušným soudem má být ten, který je příslušný rozhodnout o věci samé dle § 467 ZŘS.

Předběžné opatření trvá po dobu jednoho měsíce od jeho vykonatelnosti. Zákon odlišně upravuje případ, kdy je dítě svěřeno do pěstounské péče, pak toto předběžné opatření trvá 3 měsíce od jeho vykonatelnosti, může však trvat i déle a to pokud bylo ještě před jeho uplynutím zahájeno řízení ve věci samé.

Stejně tak jako u předběžného opatření ve věci domácího násilí, i zde lze prodloužit délku trvání. V tomto případě je však ponechána podmínka, že již muselo být zahájeno řízení ve věci samé. Předběžné opatření lze opakovaně prodlužovat, pokaždé však jen na jeden měsíc. Zákon stanovuje maximální délku předběžného opatření, a to 6 měsíců, jen výjimečně může být i delší.

---

²⁰¹ Nález Ústavního soudu ze dne 20. 7. 2010, sp. zn. IV. ÚS 2244/09.

²⁰² Viz více v kapitole 3.2.3. Rozhodnutí – náležitosti rozhodnutí

²⁰³ Usnesení Ústavního soudu ze dne 11. 12. 2008, sp. zn. II. ÚS 2540/08.

²⁰⁴ Více viz kapitola 3.4.1. Vykonatelnost a 3.4.4. Závaznost

²⁰⁵ Důvodová zpráva k zákonu č. 292/2013, o zvláštních řízeních soudních, ze dne 27. 2. 2013 [online]. 2013 [cit. 2014-20-11]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=931&CT1=0>.

Zákon dále řeší situaci, kdy orgán sociálně právní ochrany dětí podá návrh na předběžné opatření, avšak ve věci samé není dána pravomoc českých soudů podle jiného právního předpisu. Český soud může v zájmu dítěte vydat předběžné opatření, které není omezeno zákonem stanovenou dobou. Soud může určit dobu jinou, celkové trvání předběžného opatření však nemůže přesáhnout délku 6 měsíců.²⁰⁶

Proti usnesení o nařízení předběžného opatření lze podat odvolání. Zákon zde shodně upravuje lhůty jako u předběžného opatření ve věci ochrany proti domácímu násilí.²⁰⁷ ZŘS zakotvuje zákaz odmítnutí odvolání pro opožděnost, pokud dojde k situaci, že odvolání bude podáno v zákonem stanovené lhůtě, ale u soudu dle ustanovení § 467 ZŘS (u obecného soudu nezletilého) namísto u příslušného soudu dle ustanovení § 454 ZŘS (u obecného soudu navrhovatele). Zákon za určitých podmínek připouští i tzv. autoremeduru²⁰⁸.

Co se týče dovolání, tak tento mimořádný opravný prostředek není přípustný (§ 30 odst. 1 ZŘS).

Zrušení rozhodnutí

Zákon taxativně, stejně jako v předešlé právní úpravě, vymezuje, jaké osoby mohou podat návrh na zrušení rozhodnutí. Uvádí zde rodiče nezletilého, orgán sociálně-právní ochrany dětí a opatrovníka podle ustanovení § 455 ZŘS. Tento taxativní výčet však zcela neodpovídá okruhu účastníků řízení o předběžném opatření. Pokud by dané usnesení bylo vykládáno doslovně, znamenalo by to, že například pěstoun, kterému bylo dítě svěřeno do péče a ze zdravotních důvodů již není schopen zajistit péči o dítě, nemůže podat návrh na zrušení předběžného opatření. Proto by bylo lepším řešením vymezit okruh navrhovatelů tak, aby odpovídal okruhu účastníků řízení o předběžném opatření.²⁰⁹ O návrhu musí soud rozhodnout bezodkladně, nejpozději do 7 dnů. Pokud dojde k zamítnutí takového návrhu, lze podat nový. Jestli v něm budou uvedeny nové důvody, lze tak učinit kdykoliv. Stejný návrh může oprávněná

---

²⁰⁶ Wipplingerová, M., Zahradníková, R. a Spurná, K. *Zvláštní soudní řízení*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. s. 180.

²⁰⁷ Viz kapitola 3.7.1. Předběžné opatření ve věci domácího násilí - Rozhodnutí

²⁰⁸ Usnesení o předběžném opatření může být změněno soudem prvního stupně, pokud mu bude vyhověno v celém rozsahu (§ 464 ZŘS).

²⁰⁹ Svoboda, K.: Nový režim předběžného opatření, upravujícího poměry dítěte. *Bulletin advokacie*, 2014, č. 10, s. 30.

osoba podat až po uplynutí 14 dnů od právní moci rozhodnutí o zamítnutí. (§ 462 ZŘS)

Výkon rozhodnutí

Pokud soud nařídí předběžné opatření, musí také bezodkladně zajistit jeho výkon. Tím se má na mysli, že nezletilé dítě bude předáno do vhodného prostředí. K provedení výkonu rozhodnutí je místně příslušný soud, který předběžné opatření nařídil. Účastníci řízení jsou totožní jako v řízení o návrhu na předběžné opatření.²¹⁰

Postup soudu je zcela neformální. Výkon je prováděn v součinnosti s příslušnými orgány, nejčastěji s obecním úřadem obce s rozšířenou působností a Policií ČR. Pokud není dítě dobrovolně předáno k výkonu rozhodnutí, soud dítě na místě odejme a poté předá do vhodného prostředí.

Úmluva o právech dítěte zakotvuje požadavek respektování nejlepšího zájmu dítěte při všech řízeních, která se jich týkají. Tedy i v tomto případě, musí osoby, které provádí výkon rozhodnutí postupovat velmi citlivě s ohledy na dítě. Nezletilé dítě by mělo být o celém průběhu informováno, samozřejmě s přihlédnutím k jeho věku a rozumovým schopnostem. Mělo by mu být vysvětleno, proč se tak děje, kam bude převezeno a pokud bude mít nějaké otázky, tak mu na ně odpovědět.²¹¹

3.8. Žaloba z rušené držby

Rozsáhlá rekodifikace soukromého práva vnesla do OSŘ novou procesní úpravu řízení o žalobě z rušené držby, která byla včleněna do hlavy páté OSŘ na místo řízení, která byla přesunuta do zákona o zvláštních řízeních soudních.

Tato úprava navazuje na hmotněprávní ustanovení občanského zákoníku. Ten upravuje dvojí ochranu držby (posesorní a petitorní). Petitorní ochrana, která slouží jako ochrana definitivní, může být poskytnuta rozsudkem vydaným soudem v nalézacím řízení dle části třetí OSŘ. Posesorní ochrana chrání faktický stav. Jedná se o ochranu provizorní, kterou soud může poskytnout právě v řízení o žalobě z rušené držby.²¹²

²¹⁰ Wipplingerová, M., Zahradníková, R. a Spurná, K. *Zvláštní soudní řízení*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. s. 182.

²¹¹ Svoboda, K., Tlášková, Š., Vláčil, D., Levý, J., Hromada, M. a kol. *Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015, s. 992.

²¹² Šuláková, M.: Řízení o žalobách z rušené držby. *Rekodifikace & Praxe*, 2013, číslo 5, s. 11

V souvislosti s žalobou z rušené držby vyvstává otázka, zda-li bylo nutné přijímat tento nový institut, když OSŘ upravuje osvědčený institut předběžného opatření, který může poskytnout zatímní ochranu držby. Jaký je vztah mezi předběžným opatřením a usnesením na ochranu držby? Je rozhodnutí na ochranu držby dle § 176 OSŘ předběžným opatřením *sui generis* nebo nikoliv?

Právní úprava žaloby z rušené držby má poskytnout rychlou ochranu faktickému stavu. Soudce musí rozhodnout do 15 dnů od zahájení řízení (popřípadě do 30 dnů, pokud se žalobce domáhal zákazu provádění nebo odstraňování stavby). V řízení o žalobě může být rozhodnuto bez nařízení jednání.

Soud zjišťuje pouze skutkový stav týkající se poslední držby a jejího svémocného rušení. Tyto informace soud získá především z písemných důkazů, fotografií atd. Není vyloučen výslech svědků na jednání. Rozhoduje se formou usnesení, které soud vyhlásí ihned po skončení jednání. Ustanovení § 180 OSŘ vylučuje odročení jednání za účelem vyhlášení rozhodnutí. Pokud jednání není nařízeno, soud doručí dané usnesení bez vyhlášení. Proti rozhodnutí je přípustné podat řádný opravný prostředek.²¹³

„Usnesení ve sporu z rušené držby nepředstavuje překážku věci pravomocně rozhodnuté (rei iudicatae) ve vztahu k pozdější petitorní žalobě (např. žalobě na vydání věci). Žalovaný, kterému bylo pravomocným rozhodnutím uloženo zdržet se zásahů do držby, resp. uvést žalobce zpět do držby, kterou mu předtím odňal, se může posléze domáhat po původním žalobci vydání věci z titulu žaloby na vydání věci. V tomto druhém (petitorním) řízení již bude otázka držby irelevantní.“²¹⁴

Občanský zákoník v ustanovení § 1008 stanoví prekluzivní lhůtu k podání žaloby na ochranu rušené držby, a to šestitýdenní lhůtu, která se počítá ode dne, kdy se žalobce dozvěděl o svém právu i o osobě, která držbu ohrožuje nebo ruší, nejdéle však do jednoho roku ode dne, kdy mohl žalobce své právo uplatnit poprvé.

Jak jsem již zmínila v úvodu této kapitoly, ustanovení týkající se žaloby na ochranu držby je umístěno v hlavě páté tzv. zvláštní typy řízení. Z čehož plyne,

---

²¹³ Jirsa, J. a kolektiv. *Občanské soudní řízení – soudcovský komentář – kniha II.* 1. vydání. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, s. 573-574.

²¹⁴ Důvodová zpráva k zákonu č. 293/2013, novela občanského soudního řádu, ze dne 27. 2. 2013 [online]. 2013 [cit. 2015-05-03]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=932&CT1=0>.

že rozhodnutí v daném řízení má být meritorní, nikoliv zatímní povahy²¹⁵. Důvodová zpráva k novele č. 293/2013 OSŘ však uvádí něco jiného: „*Smyslem zvláštních ustanovení o žalobách z rušené držby je snaha o urychlené vyřízení věci, a zároveň o vyřízení prozatímní.*„ K tomu však lze dodat, že v zákoně není upraveno žádné omezení, co se týká délky trvání této ochrany, jako je tomu v případě předběžných opatření. Procesní předpis fakticky nijak nenutí úspěšného žalobce k následné aktivitě. Ta se přesouvá na žalovaného, který může podat petitorní žalobu. Chybí zde tedy jeden z nejzákladnějších znaků předběžného opatření, a to spojitost s již probíhajícím nebo budoucím meritorním řízením, které musí být po vydání předběžného opatření zahájeno.²¹⁶

Společné pro oba dva instituty je poskytnutí rychlé ochrany. Ta je zajištěna stanovením lhůty, v níž má příslušný soud rozhodnout. Dále v obou případech soud rozhoduje formou usnesení a nemusí být nařízeno jednání.

Specifikem předběžného opatření je složení jistoty pro případnou úhradu škody jím způsobenou. Žalobce, který se domáhá ochrany rušené držby, žádnou jistotu skládat nemusí. Tomu však nepřikládám při porovnávání těchto dvou institutů takový význam, neboť i u předběžného opatření jsou stanoveny určité případy, kdy jistota být složena nemusí²¹⁷.

Z výše uvedeného lze konstatovat, že institut žaloby z rušené držby se velmi podobá institutu předběžného opatření, ale nelze říci, že by se jednalo o předběžné opatření sui generis. Přikláním se k názoru, že se jedná o určitý hybrid²¹⁸. Nicméně si myslím, že namísto vytvoření nového institutu, který může vnést řadu aplikačních problémů, šlo danou situaci vyřešit úpravou stávajících ustanovení týkajících se předběžného opatření²¹⁹.

---

²¹⁵ Svoboda, K.: Žaloby na ochranu rušené držby. Bulletin advokacie, 2013, číslo 5, s. 45.

²¹⁶ Svoboda, K.: Žaloby na ochranu rušené držby. Bulletin advokacie, 2013, číslo 5, s. 45.

²¹⁷ Viz ustanovení § 75b odst. 3 OSŘ

²¹⁸ Jirsa, J. a kolektiv. *Občanské soudní řízení – soudcovský komentář – kniha II.* 1. vydání. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, s. 570.

²¹⁹ Viz více kapitola Úprava de lege ferenda

4. Komparace české právní úpravy se zahraničím

Pro srovnání české právní úpravy předběžného opatření jsem zvolila úpravu Slovenské republiky. Hlavním důvodem byl společný vývoj úpravy civilního práva procesního, kdy do rozpadu Československé federativní republiky byl hlavním pramenem zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád. I po roce 1993 zůstal tento zákon v obou zemích účinný. Institut předběžného opatření je v České republice upraven v zákoně č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád a ve Slovenské republice je pak zakotven v zákoně č. 99/1963 Zb., Občiansky súdny poriadok. Jak jsem již zmiňovala, v České republice byl tento právní předpis mnohokrát novelizován a úprava předběžného opatření dostala mnoha změn, stejně tomu tak bylo i na Slovensku. V této kapitole bych se tedy zaměřila na porovnání současné právní úpravy předběžného opatření v České a Slovenské republice, zda se tento institut vyvinul podobně či nikoliv.

Odborná slovenská literatura definuje předběžné opatření jako institut, který poskytuje ochranu ohroženým nebo porušeným právům, nejen před zahájením řízení ve věci samé, ale i po zahájení. Hlavním rysem je jeho dočasný charakter. Předběžným opatřením nelze deklarovat určité právo. Nelze ho nařídit ani se zpětnou účinností.²²⁰ Rozdílnost v základní charakteristice nenajdeme.

Stejně tak jako v české úpravě existují dva důvody pro nařízení předběžného opatření, a to potřeba zatímní úpravy poměrů účastníků nebo je-li obava, že výkon soudního rozhodnutí bude ohrožen. Předběžné opatření lze nařídit jak na návrh, tak i z úřední povinnosti. Návrh musí obsahovat obdobné náležitosti jako v české právní úpravě. Rozdílný je pak postup v případě, kdy návrh tyto náležitosti nemá. Na Slovensku soud vyzývá účastníky, aby podání opravili či doplnili, dle české úpravy by v takovém případě došlo k odmítnutí návrhu bez dalšího.

Dle mého názoru je jedním z důvodů rozdílné úpravy i rozdílná lhůta, ve které soudy musejí o návrhu rozhodnout. Slovenská právní úprava stanoví lhůtu 30 dnů. Kratší lhůta je pak stanovena u předběžného opatření, kdy má být dítě odevzdáno do péče druhého rodiče, a to 7 dní. Stejně jsou pak upraveny lhůty u předběžných opatření týkajících se ochrany nezletilých dětí (lhůta 24 hodin) a ochrany před domácím násilím (lhůta 48 hodin). Do běhu lhůty 48 hodin se pak nezapočítává

---

²²⁰ Ficová, S., Števček, M. a kol. Občianske súdne konanie. 2. vydanie. Praha: C.H.Beck, 2013, s. 500.

sobota, neděle nebo svátek. Krátké lhůty jsou stanoveny především z důvodu rychlého poskytnutí ochrany, pokud tedy dojde k podání návrhu v pátek a do lhůty se nezapočítává sobota ani neděle, o návrhu může být rozhodnuto až v úterý. V takovém případě postrádá smysl stanovení této krátké lhůty. Neposkytnutí rychlé ochrany může mít neblahý dopad.

Soud může vydat předběžné opatření i bez výslechu účastníků a bez nařízení jednání. Rozhoduje formou usnesení. Občiansky súdny poriadok demonstratívne stanoví, jaké povinnosti lze předběžným opatřením uložit, stejně jako občanský soudní řád v ČR. Ve výčtu navíc nalezneme například povinnost zdržet se jednání, které porušuje nebo ohrožuje právo duševního vlastnictví. V souvislosti s touto povinností zákon stanoví možnost navrhovateli, který může žádat namísto nařízení tohoto předběžného opatření, aby odpůrce složil do úschovy soudu jistotu, která bude sloužit jako náhrada škody vzniklé porušením nebo ohrožením práva duševního vlastnictví. Zákon upravuje institut jistoty pouze v této souvislosti. Nenalezneme zde tedy žádné ustanovení, které by sloužilo k ochraně odpůrce v případech, kdy institut předběžného opatření je zneužit například ke konkurenčnímu boji. Jak už jsem se několikrát zmiňovala, institut jistoty také slouží k zajištění náhrady škody, která může nařízením předběžného opatření vzniknout. Nicméně zákon stanoví, že pokud dojde ke vzniku škody v souvislosti s předběžným opatřením, navrhovatel je povinen tuto újmu uhradit.

Občiansky súdny poriadok se o něco lépe vypořádal s problematikou odůvodňování rozhodnutí v případě, že je návrhu na předběžné opatření vyhověno v celém rozsahu. Zákon stanoví, že pokud se soudce zcela ztotožnil se skutkovými a právními důvody návrhu předběžného opatření, soud to konstatuje v odůvodnění a další důvody nemusí uvádět. Z tohoto tedy vyplývá, že rozhodnutí musí mít odůvodnění, avšak jeho obsahem bude ve většině případů odkaz na obsah spisu, což stejně neřeší problematiku, kterou jsem nastínila ve své práci.²²¹

Ustanovení týkající se vykonatelnosti a doručování jsou upraveny podobně, česká úprava je však podrobnější a zabývá se navíc například doručováním návrhu předběžného opatření katastrálnímu úřadu, pokud je předmětem řízení nemovitost.

Shodně je upraveno i předběžné opatření ve věci ochrany nezletilých. Dle zahraniční úpravy lze řízení zahájit jak na návrh orgánu sociálně-právní

---

²²¹ Viz více v kapitole 3.2.3 Rozhodnutí – Náležitosti rozhodnutí

ochrany dětí, tak i bez návrhu. Tato úprava však zcela absentuje možnost prodloužení trvání předběžného opatření.

Z celkového hlediska je česká právní úprava tohoto institutu daleko rozsáhlejší a propracovanější. Jak jsem již výše konstatovala, slovenská úprava zcela postrádá institut jistoty ve smyslu zajištění náhrady škody, která může vzniknout odpůrci, což považuji za největší nedostatek. Za další neumožňuje prodloužit trvání předběžného opatření ve věci ochrany nezletilých. Úprava vůbec nepojednává o neplatnosti právního jednání v případě porušení povinnosti uložené předběžným opatřením. Za kladné na slovenské právní úpravě považuji povinnost odůvodňovat rozhodnutí soudu i v případě, kdy je návrhu vyhověno v celém rozsahu.

5. Úprava de lege ferenda

Ve své práci jsem narazila na několik nedostatků, které jsou obsaženy v právní úpravě předběžných opatření. Právě v této kapitole se jimi budu zabývat a navrhu, jakými způsoby by se dal daný problém vyřešit.

Nejprve budu pojednávat o institutu jistoty, konkrétně ohledně její výše. Zákon tuto problematiku upravuje poměrně rozsáhle. Jak už jsem se zmiňovala, zákon stanovuje konkrétní výši jistoty, a to 10 000 Kč nebo 50 000 Kč. Soudce pak může rozhodnout o navýšení složené jistoty v případě, kdy hrozí vznik vyšší škody. Dále zákon stanoví konkrétní situace, kdy se jistota platit nemusí a také upravuje individuální osvobození. Úprava dle mého názoru však nepamatuje na situace, kdy nařízením předběžného opatření nevznikne žádná škoda či může vzniknout pouze škoda nepatrné výše, a zároveň osoby nesplňují podmínky pro osvobození. Příkladem je situace, kdy navrhovatel požaduje, aby mu odpůrce umožnil odběr elektřiny. Zde mi přijde kauce ve výši 10 000 Kč jako neadekvátní a měla by být snížena. Možnost snížení výše jistoty by měla být na úvaze soudce. Proto by v zákoně mělo být uvedeno, že pokud předseda senátu dospěje k názoru, že výše jistoty zjevně neodpovídá škodě nebo újmě, která může předběžným opatřením vzniknout, může být její výše snížena. Částka, o kterou by byla výše jistoty snížena, by pak byla vrácena navrhovateli zpět.

Další problematika se týká rovnosti stran a jejich možností vyjadřovat se k návrhu. Jak jsem již uvedla ve své práci, jsem toho názoru, že pokud se protistrana dozví o návrhu na předběžné opatření a podá k němu vyjádření, soud by k danému vyjádření měl přihlížet. Daná situace by mohla být vyřešena například pozměněním ustanovení § 75 c odst. 3 takto: *„O návrhu na předběžné opatření rozhodne předseda senátu bez slyšení účastníků s přihlédnutím k podáním, které účastníci učinili.“*

Ustanovení § 169 odstavec 2 pojednává o odůvodnění rozhodnutí. Usnesení, kterým se zcela vyhovuje návrhu na předběžné opatření, nemusí obsahovat odůvodnění. S touto úpravou taktéž nesouhlasím a myslím si, že dané rozhodnutí by v daném případě mělo být odůvodněno vždy. Ve své práci jsem uvedla mnoho důvodů, proč by tomu tak mělo být. Daná situace by se dala řešit upravením ustanovení § 169 odst. 2 a zakotvením nového ustanovení v části druhé OSŘ pojednávající o předběžném opatření. To by stanovilo, že rozhodnutí o předběžném opatření musí obsahovat odůvodnění.

V této kapitole také pohovořím o institutu žaloby z rušené držby, neboť si myslím, že na místo přijetí zcela nového institutu šlo danou situaci vyřešit změnou stávajících ustanovení týkajících se předběžných opatření, a to z toho důvodu, že si jsou tyto instituty velmi podobné. Změna by se dala pojmout stejně, jako tomu bylo před účinností ZŘS, kdy v OSŘ byly speciálně upraveny předběžné opatření upravující poměry dítěte a předběžné opatření ve věci ochrany proti domácímu násilí. Předběžná ochrana držby by tedy mohla být upravena v novém ustanovení § 76a OSŘ. V ustanovení § 75b OSŘ by mohlo být stanoveno, že toto předběžné opatření je osvobozeno od složení jistoty a v ustanovení § 75c odst. 2 OSŘ by pak mohla být upravena delší doba pro rozhodnutí.

6. Závěr

Cílem této práce bylo analyzovat institut předběžného opatření a navrhnout, jakým způsobem by se dala řešit problematická ustanovení s ním spjatá. Lze tedy konstatovat, že česká právní úprava předběžného opatření je velmi propracovaná a komplexní. Nalezneme v ní například ustanovení týkající se subjektů civilního procesu (vymezení účastníků řízení, určení příslušnosti soudu atd.) nebo pojednávající o náležitostech návrhu na vydání předběžného opatření či o postupu soudu při řízení o daném návrhu. Zákon obsahuje i zvláštní úpravu. Ta se týká nejen zabezpečení náhrady škody vzniklé v souvislosti s nařízením předběžného opatření ve formě jistoty, ale i například neplatností právního jednání při porušení povinnosti jím uložené.

Propracovanost této úpravy taktéž potvrzuje porovnání se slovenskou právní úpravou, která není zdaleka tak rozsáhlá. Slovenská právní úprava například zcela postrádá výše zmíněný institut jistoty.

I přese vše uvedené však česká právní úprava předběžného opatření obsahuje určité nedostatky, které je nutno podotknout. Způsob, kterým by se dané nedostatky daly řešit, jsem nastínila ve svých návrzích *de lege ferenda*, tedy tak, aby nebylo narušováno právo na spravedlivý proces a byla zachována zásada rovnosti stran.

Předběžné opatření je zvláštní institut, který skýtá mnoho odlišností od běžného řízení. Jednou z nich je i možnost, aby předseda senátu rozhodl o návrhu bez jednání a slyšení účastníků. Do jisté míry tím dochází k prolomení zásady rovnosti účastníků, neboť soudce vychází pouze z tvrzení, které uvedla jedna ze stran. To, že nemusí být nařízeno jednání, má však své opodstatnění, neboť soudce musí rozhodnout ve velmi krátké době. Dalším argumentem proto, že tato úprava je v souladu s LZPS je, že vydané rozhodnutí není konečné. Je tedy jasné, že z těchto důvodů nedochází v průběhu řízení k dokazování. Za nedostatečné však považuji, pokud se protistrana dozví o podaném návrhu a ve lhůtě, která je stanovena pro rozhodování, doručí soudu vyjádření k danému návrhu, aby soud k němu nepřihlížel. Tím dochází jednoznačně k porušení práva na spravedlivý proces a je narušen princip rovnosti stran.

Dalším problematickým ustanovením je pak § 169 odst. 2 OSŘ, které zakotvuje, že pokud dojde k vydání usnesení, kterým se zcela vyhovuje návrhu na předběžné opatření, nemusí obsahovat odůvodnění. Jak jsem již zmiňovala

výše, v odůvodnění je promítán nejen požadavek ochrany práv každého účastníka, ale i obecný zájem na chodu justice. Usnesení o nařízení předběžného opatření bez odůvodnění je prakticky nepřekoumatelné. Pokud chtějí účastníci podat opravný prostředek, dochází ke komplikacím, neboť nemohou předvídat, jak soud hodnotil konkrétní skutečnosti. Proto by mělo být odůvodněno každé takovéto rozhodnutí. Změna ustanovení § 169 odst. 2 je tak nezbytná.

Poměrně kvalitně je zpracován institut jistoty. Ten byl zaveden novelou OSŘ v roce 2005 a od té doby byl mnohokrát pozměněn. Současná právní úprava ukládá povinnost navrhovateli složit jistotu ve výši 10 000 Kč, v některých případech 50 000 Kč. Významem jistoty je případné uhrazení škody, která by mohla vzniknout v důsledku nařízení předběžného opatření. V případě, že hrozí vznik vyšší škody, zákon umožňuje, aby předseda senátu rozhodl o navýšení složené jistoty. Dále zákon stanoví možnost věcného a osobního osvobození od složení jistoty. Jediný nedostatek, který dané úpravě vytýkám, je nezohlednění situací, kdy hrozí vznik pouze nepatrné škody či nemůže vzniknout škoda žádná a nejsou zde splněny podmínky pro osvobození. Složení jistoty je v těchto případech zcela bezúčelné a může vést k odepření spravedlnosti. Právní úprava by tedy měla být změněna tak, aby předseda senátu mohl rozhodnout i o snížení výše jistoty pokud dospěje k názoru, že je neadekvátní.

V souvislosti se zákonem č. 293/2013 Sb. bylo začleněno do občanského soudního řádu nové řízení o žalobě z rušené držby, které se velmi podobá právě institutu předběžného opatření. Proto jsem si ve své práci vytyčila jako další cíl zhodnotit, jaký je vztah mezi těmito dvěma instituty. Společné pro oba dva je poskytnutí rychlé ochrany. Rozdílnost je však v dalším znaku předběžného opatření, a to zatímnosti. Nelze tedy říci, že by žaloba z rušení držby byla předběžným opatřením sui generis. Nicméně namísto zavedení tohoto nového institutu mohl zákonodárce upravit stávající ustanovení týkající se předběžného opatření a vyhnout se tak aplikačním problémům.

Resumé

The legal concept of preliminary injunction is one of many legal tools application of which can ensure a just protection of rights and lawful interests. A peculiarity of this legal concept is that it is meant to ensure a speedy (though not permanent) procedural protection that would otherwise be unobtainable using other regular legal instruments. Hence the legal regulation of preliminary injunction is filled with a multitude of dissimilarities that I inquire into in this thesis. Not omitted therein are opinions of legal experts, my own and case law relevant to the issue at hand.

At the beginning of my thesis I introduce the historical development of preliminary injunction. Further on I present the part of the thesis which focuses on the legal regulation currently in force. In this part I deal with the legal proceeding on the motion for preliminary injunction, how to initiate such a proceeding, the minimum contents of such a motion and how such a proceeding evolves over time. In this part I also look into the legal concept of security, the topic of many discussions. Next I focused on the differences between the various types of preliminary injunctions. Further on I describe how to lift an injunction and the right to damages, the latter being often connected with the former. I also included a brief overview of preliminary injunctions as set forth in the ZŘS. I reviewed the changes that this new piece of legal regulation brought about. At the end of this part, I debated the new legal concept of actions for protection from disturbed possession and its relation to the legal regulation of preliminary injunction.

Comparing the Czech legal regulation with the one of Slovakia, I concluded that the Czech legal regulation is far more extensive and sophisticated. Nevertheless, this does not change my opinion that the Czech regulation is in need of an amendment, as I outlined in my *de lege ferenda* suggestions, so that the right to a fair trial is not infringed upon.

Použité zkratky

- ČR** - Česká republika
- LZPS** - usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součástí ústavního pořádku České republiky
- OdpŠk** - zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti státu za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád)
- OZ** - zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
- OSŘ** - zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád
- ZŘS** - zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních

Seznam použité literatury

Literatura knižní

Fiala, J. *Historický vývoj některých procesních principů, zásad a institutů civilního procesu*. 1. vydání. Praha: Acta Universitatis Carolinae, Universita Karlova, 1974, s. 102.

Ficová, S., Števec, M. a kol. *Občianske súdne konanie*. 2. vydanie. Praha: C.H.Beck, 2013, s. 500. ISBN: 978-80-7400-509-1.

David, L., Ištvanek, F., Javůrková, N., Kasíková, M., Lavický, P. a kol. *Občanský soudní řád. Komentář. I. Díl*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009, s. 1108. ISBN 978-80-7357-460-4.

Drápal, L., Bureš, J. a kolektiv. *Občanský soudní řád: komentář*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2009, s. 1563. ISBN: 978-80-7400-107-9.

Jirsa, J. a kolektiv. *Občanské soudní řízení – soudcovský komentář – kniha I*. 1. vydání. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, s. 515. ISBN: 978-80-87109-39-7.

Jirsa, J. a kolektiv. *Občanské soudní řízení – soudcovský komentář – kniha II*. 1. vydání. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, s. 616. ISBN: 978-80-87109-46-5.

Kindl, M., Šíma, A., David, O. *Občanské právo procesní*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. s. 407. ISBN: 978-80-7380-098-7.

Stavinohová, J., Hlavsa, P. *Civilní proces a organizace soudnictví*. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, 2003. s. 660. ISBN 80-210-3271-5.

Svoboda, K. *Přehled judikatury ve věcech předběžných opatření*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s. 2013, s. 224. ISBN: 978-80-7478-415-6.

Svoboda, K., Smolík, P., Levý, J., Šínová, R. a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 1422. ISBN: 978-80-7400-506-0.

Svoboda, K., Šínová, R., Hamuřáková, K. a kolektiv. *Obecná část a sporné řízení*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014, s. 458. ISBN: 978-80-7400-279-3.

Svoboda, K., Tlášková, Š., Vlácil, D., Levý, J., Hromada, M. a kol. *Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015, s. 1054. ISBN: 978-80-7400-297-7.

Škárová, M. a kolektiv. *Občanský soudní řád s vysvětlivkami a judikaturou*. 4. aktualizované vydání podle stavu k 1. 9. 2009. Praha: Linde Praha, a.s., 2009, s. 1262. ISBN 978-80-7201-769-0.

Zahradníková, R. a kolektiv. *Civilní právo procesní*. Praha: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. s. 1087. ISBN: 978-80-7380-437-4.

Waltr, R. *Zákon o soudních poplatcích. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 145. ISBN 978-80-7400-435-5.

Wintrová, A., Macková, A. a kolektiv. *Civilní právo procesní – Část první: Řízení nalézací*. 7. vydání. Praha: Linde Praha, 2014, s. 624. ISBN: 978-80-7201-940-3.

Wintrová, A. a kolektiv. *Civilní právo procesní*. 6. aktualizované vydání. Praha: Linde Praha, 2011, s. 711. ISBN: 978-80-7201-842-0.

Wipplingerová, M., Zahradníková, R. a Spurná, K. *Zvláštní soudní řízení*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. s. 236. ISBN 978-80-7478-683-9.

Literatura časopisecká

Barešová, E.: Předběžné opatření soudu a vklad práva do katastru nemovitostí. *Právní rádce*, 2005, číslo 7, s. 16.

Čuhelová, K.: Jak postupovat, pokud v rodině s nezletilými dětmi dochází k domácímu násilí? *Právní rozhledy*, 2011, číslo 7, s. 253.

Hrbek, J.: Ještě nad novelou OSŘ (jistota při předběžném opatření), *Bulletin advokacie*, 2005, číslo 10, s. 49.

Hrnčířík, V.: Jistoty k zajištění náhrady škody a na náklady řízení, včetně problematiky jejich včasného, pozdějšího a pozdního složení, *Právní rozhledy*, 2013, číslo 21, s. 731.

Jirsa, J.: Předběžná opatření – účelná i zneužitelná zbraň, *Právní fórum*, 2009, číslo 9, s. 361.

Koukal, P.: Nová právní úprava předběžného opatření, *Ad Notam*, 2005, číslo 2, s. 66.

Křiváčková, J. a Bartoníčková, K.: Problematické aspekty využití institutu předběžných opatření ve věcech péče soudu o nezletilé při změně poměrů, *Právní rozhledy*, 2009, číslo 3. s. 102.

Lavický, P.: Odůvodňování usnesení v civilním řízení soudním. *Právní fórum*, 2009, číslo 1, s. 6-14.

Premus, R.: Nad novelou občanského soudního řádu aneb Komu slouží jistota, *Bulletin advokacie*, 2005, číslo 6, s. 33.

Říha, M.: Povinnost soudu odůvodnit rozhodnutí o nařízení předběžného opatření, *Právní rozhledy*, 2010, číslo 11, s. 402.

Svoboda, K.: Žaloby na ochranu rušené držby. *Bulletin advokacie*, 2013, číslo 5, s. 45.

Svoboda, K.: Nový režim předběžného opatření, upravujícího poměry dítěte. *Bulletin advokacie*, 2014, číslo 10, s. 30.

Šuláková, M.: Řízení o žalobách z rušené držby. *Rekodifikace & Praxe*, 2013, číslo 5, s. 11-16.

Uzsák, M.: Právní úprava předběžných opatření v civilním procesu a některé úvahy se zřetelem k zákonu č. 59/2005 Sb., Právní rozhledy, 2005, číslo 9, s. 327.

Soudní rozhodnutí

Nález Ústavního soudu ze dne 9. 2. 2012, sp. zn. III. ÚS 468/11
Nález Ústavního soudu ze dne 6. 9. 2011, sp. zn. 2546/10
Nález Ústavního soudu ze dne 13. 7. 2011, sp. zn. III. ÚS 3363/10
Nález Ústavního soudu ze dne 23. 11. 2010, sp. zn. IV. ÚS 518/10
Nález Ústavního soudu ze dne 20. 7. 2010, sp. zn. IV. ÚS 2244/09
Nález Ústavního soudu ze dne 28. 1. 2009, sp. zn. 635/06
Nález Ústavního soudu ze dne 15. 1. 2009, sp. zn. IV. ÚS 1554/08
Nález Ústavního soudu ČR ze dne 10. listopadu 1999, sp.zn. II. ÚS 221/98
Usnesení Ústavní soudu ze dne 1. 8. 2011, sp. zn. I. ÚS 1426/2011
Usnesení Ústavního soudu ze dne 17. 1. 2011, sp. zn. I. ÚS 3124/2010
Usnesení Ústavního soudu ze dne 11. 12. 2008, sp. zn. II. ÚS 2540/08
Usnesení Ústavního soudu ze dne 21. 11. 2008, sp. zn. III. ÚS 2713/07
Usnesení Ústavního soudu ze dne 9. 5. 2007, sp. zn. IV. ÚS 63/2006
Usnesení pléna ÚS ze dne 16. 5. 2006, sp. zn. Pl. ÚS 46/05
Usnesení Ústavního soudu ze dne 7. 4. 2005, sp. zn. II. ÚS 362/04
Usnesení Ústavního soudu ze dne 3. 6. 2004, sp. zn. II. ÚS 537/03
Usnesení Ústavního soudu ze dne 12. 3. 2002, sp. zn. III. ÚS 394/01
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 8. 2012, sp. zn. 21 Cdo 1708/2011
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2011, sp. zn. 33 Cdo 999/2010
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 1. 2011, sp. zn. 25 Cdo 2864/2008
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 9. 2008, sp. zn. 29 C do 3137/2007
Stanovisko Nejvyššího soudu ze dne 13. 6. 2007, sp. zn. Cpjn 19/2006.
Stanovisko pléna Nejvyššího soudu ČSR, sp. zn. Cpj 34/74
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 11. 2011, sp. zn. 29 Cdo 3631/2010
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 8. 6. 2011, sp. zn. 28 Cdo 800/2011
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 1. 2011, sp. zn. 28 Cdo 4410/2010
Usnesení zvláštního senátu zřízeného podle zákona o rozhodování některých kompetenčních sporů ze dne 16. 9. 2008, sp. zn. Konf 41/2008

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 10. 2007, sp. zn. Nd 290/2007
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 2. 2007, sp. zn. 33 Odo 417/2005
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 2. 2005, sp. zn. 29 Odo 762/2004
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 11. 1998, sp. zn. 25 Cdo 1847/1998
Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 30. 5. 2014, sp. zn. 3 Cmo 69/2014
Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 20. 1. 2014, sp. zn. 4 Cmo 338/2013
Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 4.5.2012, č.j. 3 Cmo 156/2012-303
Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 30. 10. 2001, sp. zn. 7 Cmo 649/2001
Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 21. 3. 2000, sp. zn. 7 Cmo 237/2000.
Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 16. 6. 1995, sp. zn. 3 Cmo 1592/94.
Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 7. 2. 1994, sp. zn. Co 16/94
Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 7. 8. 2012, sp. zn. 19 Co 372/2012
Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 11. 1. 2012, sp. zn. 23 Co 6/2012
Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 2. 5. 2000, sp. zn. 1 Co 18/2000
Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 14. 4. 2000, sp. zn. 21 Co 154/2000
Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 31. 10. 1995, sp. zn. 7 Co 1834/95
Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 29. 12. 1994, sp. zn. 14 Co 847/94
Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 30. 9. 1994, sp. zn. 13 Co 696/94
Rozhodnutí Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 20. 10. 1967, sp. zn. 5 Co 367/67
Usnesení Městského soudu v Brně ze dne 17. 7. 2001, sp. zn. 1 Nc 55/2001

Ostatní zdroje

Důvodová zpráva k zákonu č. 292/2013, o zvláštních řízeních soudních, ze dne 27. 2. 2013 [online]. 2013 [cit. 2014-20-11]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=931&CT1=0>.

Důvodová zpráva k zákonu č. 293/2013, novela občanského soudního řádu, ze dne 27. 2. 2013 [online]. 2013 [cit. 2015-05-03]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=932&CT1=0>.